

HEILDSTÆÐ ÞJÓNUSTA FYRIR BÖRN MEÐ SÉRSTAKAR ÞJÓNUSTUÞARFIR

Skýrsla stýrihóps júní 2021

- „Nálgast þarf þjónustuna út frá þörfum notandans, ekki skipulagi kerfisins.“

Reykjavíkurborg

Innihald

Inngangur	3
1. Samantekt á helstu niðurstöðum	5
Tillögur stýrihóps:	6
Tillaga 1.....	6
Tillaga 2.....	6
Tillaga 3.....	7
Tillaga 4.....	7
Tillaga 5.....	7
Tillaga 6.....	7
2. Betri borg fyrir börn.....	8
3. Aukinn stuðningur við börn.....	10
5. Áhersla á snemmtækan stuðning.....	12
6. Einföldun aðgengis að þjónustu	14
7. Áhersla á árangursmat	15
8. Utanumhald og eftirfylgni - verkefnisstjórn	16
9. Tillögur sem hefur verið vísað til stýrihóps	18
10. Ýmis gögn sem stýrihópurinn vann með	22
Fylgiskjöl	32

Stýrihópurinn skipaðu:

Heiða Björg Hilmisdóttir, formaður velferðarráðs

Skúli Helgason, formaður skóla- og frístundaráðs

Helgi Grímsson, sviðsstjóri skóla- og frístundasviðs

Regína Ásvaldsdóttir, sviðsstjóri velferðarsviðs

Með hópnum störfuðu:

Aðalbjörg Dís Guðjónsdóttir, skrifstofustjóri á skóla- og frístundasviði

Dís Sigurgeirsdóttir, skrifstofustjóri á velferðarsviði

Stýrihópurinn hefur gengið undir nafninu Ísak. Reykjavík er þjónustuborg þar sem unnið er eftir þjónustustefnu. Við innleiðingu þjónustustefnu er byggt á aðferðarfræði notendamiðaðrar hönnunar (Design Thinking). Lykilatriði notendamiðaðrar hönnunar er að setja sig í spor notenda með samkennd/samhyggið og greina upplifun hans. Síðan eru sársaukapunktur hans leystir á nýskapandi máta í þverfaglegri samvinnu. Í notendagreiningu vegna leikskólamála var búin til Reykjavíkurfjölskyldan. Í henni er leikskóladrengurinn Ísak.

Júní 2021

Málsnúmer:

SFS2019090155

VEL2021060009

Inngangur

Á sameiginlegum fundi skóla- og frístundaráðs og velferðarráðs sem haldinn var 20. september 2019 var samþykkt að setja af stað stýrihóp um heildstæða þjónustu fyrir börn með sérstakar þjónustufarfir. Borgarráð samþykkti tillöguna 26. september 2019.

Hlutverk stýrihóps er að hafa heildarumsjón og styðja við innleiðingu breytinga á þjónustu fyrir fjölskyldur barna með sérstakar þjónustufarfir sem veitt er af velferðarsviði og skóla- og frístundasviði. Stýrihópurinn skoði heildstætt hvernig megi samþætta og einfalda skipulag og starfsemi þeirrar stoðþjónustu sem borgin veitir börnum með sérstakar þjónustufarfir. Markmiðið er að leggja fram tillögur að betri þjónustu við börn og forsjáraðila þeirra, auka skilvirkni hennar og stuðla að því að hún skili börnunum framförum.

Stýrihópurinn er skipaður Heiðu Björgu Hilmisdóttur, formanni velferðarráðs, Skúla Helgasyni, formanni skóla- og frístundaráðs, Helga Grímssyni, sviðsstjóra skóla- og frístundasviðs, og Reginu Ásvaldsdóttur, sviðsstjóra velferðarsviðs. Með hópnum unnu skrifstofustjórar frá báðum sviðum, Aðalbjörg Dísa Guðjónsdóttir og Dís Sigurgeirsdóttir. Sjá erindisbréf í fylgiskjali 1.

Stýrihópurinn hefur haldið 10 fundi og tekið á móti sérfræðingum sem kynnt hafa ýmis verkefni sem tengjast viðfangsefninu:

-Elisabet Ingadóttir, sérfræðingur á þjónustu- og nýsköpunarsviði Reykjavíkurborgar, sem kynnti inntak þjónustuhönnunar og Gróðurhúsið.

-Halldóra Dröfn Gunnarsdóttir, sérfræðingur, skrifstofu barna- og fjölskyldumála, félagsmálaráðuneytinu, sem kynnti verkefni á döfnni í félagsmálaráðuneytinu, m.a. helstu þætti að baki samþættingu þjónustu í þágu farsældar barna.

-Ragnar Þorsteinsson, sérfræðingur, mennta- og menningarráðuneytinu, sem kynnti „Menntun fyrir alla“ skýrslu Evrópumíðstöðvar um menntun án aðgreiningar og helstu niðurstöður stýrihóps um „Menntun fyrir alla – horft fram á veginn“ frá júní 2019, sem unnin var fyrir mennta- og menningarmálaráðuneytið.

-Hákon Sigursteinsson, framkvæmdastjóri Barnaverndar Reykjavíkur, sem kynnti framkvæmdaáætlun í barnavernd.

-Þorbjörg Helga Vigfúsdóttir, framkvæmdastjóri Tröppu, sem kynnti hugbúnaðarlausnina Kara Connect, sem gerir t.d. talmeinafræðingum kleift að veita börnum talkennslu í gegnum netið.

-Magnús Þór Jónsson, formaður Félags skólalastjórnenda í Reykjavík og Jón Ingi Gíslason, formaður Kennarafélags Reykjavíkur, sem kynntu tillögur félaganna um breytingar á tilhögun sérúrræða nemenda í Reykjavík.

-Guðrún Hjartardóttir, Sigíður Rut Hilmarsdóttir og Fjóla Þorvaldsdóttir, sérfræðingar á skóla- og frístundasviði (SFS), sem kynntu niðurstöður starfshóps á vegum SFS um undirbúning að sameiginlegri stefnu um skóla- og frístundastarf án aðgreiningar með áherslu á sérkennslu og stuðning á starfsstöðvum SFS í leikskóla-, grunnskóla- og frístundastarfi.

-Arnheiður Helgadóttir, verkefnastjóri sérkennslu grunnskólaskrifstofu SFS, sem kynnti þríhyrninginn SMT (Shcool Management Training) sem skiptir bekk í þrjú stig eftir erfiðleikum/fötun/sérþörfum barnanna.

-Helgi H. Viborg, Ólafía Dögg Ásgeirsdóttir og Guðmundur Sigmarsson sérfræðingar á skrifstofu velferðarsviðs (VEL) og Guðrún Mjöll Sigurðardóttir, sérfræðingar á skrifstofu SFS og Hlynur Hallgrímsson, sérfræðingur hjá þjónustu og nýsköpunarsviði (PON), sem kynntu kostnaðargreiningu sértæks stuðnings SFS og VEL við leik- og grunnskólabörn í Reykjavík.

-Einnig kynnti *Helgi Grímsson*, sviðsstjóri skóla- og frístundasviðs, sem jafnframt var fulltrúi í stýrihópnum, LOI (Learning Opportunities Index), vísa að auknum tækifærum til náms. LOI er stuðull sem er reiknaður út fyrir hvern grunnskóla og á að endurspeglar þær áskoranir sem er að finna í umhverfi nemendahópsins og geta haft áhrif á árangur hans.

-Þá hafa sviðsstjórar átt fund með deildarstjórum skólalþjónustu og hópi sérfræðinga og stjórnenda á skóla- og frístundasviði þar sem farið var yfir helstu hugmyndir og þróun þjónustunnar.

Loks hefur stýrihópurinn kynnt sér ýmsar rannsóknir, kannanir og úttektir sem varpa ljósi á stöðu mála varðandi líðan barna og ungmenna, s.s. niðurstöður Rannsókna og greiningar, viðhorf foreldra grunnskólabarna til skólalþjónustu og viðhorf stjórnenda og starfsmanna leik- og grunnskóla til skólalþjónustu.

Í þessari skýrslu verður fyrst vikið að samantekt á helstu niðurstöðum og tillögum stýrihópsins, sem eru sex talsins (kafla 2). Í köflum 3 - 8 verður því næst vikið að ítarlegri útlitun á hverri tillögu fyrir sig. Í 9. kafla verður svo vikið að afgreiðslu hópsins á tillögum borgarfulltrúa sem var vísað til hans á starfstímanum og í 10. kafla er loks umfjöllun um ýmis gögn, strauma og stefnur sem stýrihópurinn vann með.

1. Samantekt á helstu niðurstöðum

Niðurstaða hópsins, eftir að hafa hlýtt á kynningar sérfræðinga sem komu fyrir hópinn og umræður um málefnið er að byggja á leiðarstefinu *menntun fyrir alla*, sem birtist einkum í skýrslu Evrópumíðstöðvar „Menntun fyrir alla á Íslandi“ og áframhaldandi vinnu í skýrslunni „Menntun fyrir alla – horft fram á veginn“. Á þessum grundvelli setur hópurinn fram eftirfarandi leiðarljós sem vinna ber markvisst eftir:

- **Lágþröskuldapjónusta.** Þjónustan þarf að vera aðgengileg og sem næst þeim sem á henni þurfa að halda. Með því er átt við að aðgengi barnanna að þjónustunni sé auðvelt, hún sé sýnileg og að þau viti hvar og hvernig á að nálgast hana. Greiningar verði ekki forsenda þess að börn fái aðstoð heldur brugðist við með skilvirkri snemmtækri íhlutun á fyrstu stigum. Það þýðir að auðvelda og tryggja þarf aðgengi barna að þjónustu t.d. skólasálfræðinga á vettvangi skólans og/eða með nýtingu starfrænna lausna. Einnig að starfsfólk á vettvangi, s.s. kennarar, fái leiðsögn og þjálfun í beitingu starfsaðferða sem gera þeim kleift að takast á við áskoranir sem fylgja börnum með sérstakar þjónustuþarfir, s.s. hegðunarfrávik.
- **Notendamiðuð þjónusta** – Nálgast þarf þjónustuna út frá þörfum notandans, ekki skipulagi kerfisins.
- **Heildstæð skólaþjónusta** – Tryggja þarf samstarf og samþættingu milli þeirra stofnana sem koma að þjónustunni þannig að ekki verði rof í henni á neinu tímabili í lífi barns. Tilraunaverkefnið *Betri borg fyrir börn*, sem starfrækt er í Breiðholti byggir á slíkri nálgun, þar sem fulltrúar skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs vinna saman í teymi. Frumvarp félags- og barnamálaráðherra um samþættingu þjónustu í þágu farsældar barna gengur einnig í þá átt og við innleiðingu þess mun slík nálgun fest enn frekar í sessi.
- **Þjónusta byggð á gögnum**– Tryggja þarf að úthlutun fjármagns byggi á tölfræðigögnum og greiningum á stöðunni en ekki eingöngu á greiningum barna. Með breyttum viðmiðum og vinnureglum um úthlutun og nýtingu fjármagns verði dregið úr vægi læknisfræðilegrar nálgunar en í staðinn lögð áhersla á hlutverk skólaþjónustu í stuðningi við starfsfólk og skóla sem beinist að starfi kennara og samhæfingu annarra sérfræðinga sem starfa í daglegu námsumhverfi barna. Skoða þarf árangur af þeim lausnum og úrræðum sem notuð eru hverju sinni til að meta hvort þau skili áætluðum árangri hjá börnum og fjölskyldum. Öll áhersla á starfsþróun og fræðslu verði byggð á gögnum og árangursmælingum. Sett verði viðmið um gæði skólastarfs, sem taka mið af menntun fyrir alla, komið verði á virkara og viðtækara samstarfi milli háskóla og skólaþjónustu um starfsþróun og rannsóknir á skólastarfi.

Ekki er á þessum tímamarki tímabært að endurskoða heildstætt stefnu borgarinnar í málaflökknum (Menntun án aðgreiningar) þar sem svo margt er í vinnslu sem hefur áhrif á stefnumótunina, s.s. frumvarp til laga um samþættingu þjónustu í þágu farsældar barna, samþykkt og innleiðing velferðarstefnu Reykjavíkurborgar, aðlögun starfs í grunnskóla að tillögum Evrópumíðstöðvar um menntun án aðgreiningar, innleiðing *Græna plansins* og þróunarverkefnið *Betri borg fyrir börn*. Stefnan sem unnið er eftir er þó skýr – menntun fyrir alla – sem þýðir opinbert menntakerfi fyrir öll börn og unglinga þar sem komið er til móts við náms- og félagslegar þarfir þeirra í almennu skólastarfi með manngildi, lýðræði og félagslegt réttlæti að leiðarljósi. Í slíku menntakerfi er litið á fjölbreytileika sem meginreglu og leitast við að ryðja úr vegi hindrunum fyrir virkri þátttöku allra nemenda í skólasamfélaginu með merkingarbærri námskrá, skilvirkri kennslu og nauðsynlegum stuðningi.¹ Mörg verkefni eru nú þegar í gangi hjá borginni í þeim anda svo sem *Betri borg fyrir börn í Breiðholti*, *Keðjan*

---

¹ *Menntun fyrir alla – horft fram á veginn*. Skýrsla unnin fyrir mennta- og menningarmálaráðuneytið júní 2019.

– samstarfsnet fyrir börn og fjölskyldur þeirra ásamt mörgum smærri verkefnum sem eru unnin í samstarfi milli skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs. Á síðari stigum, þegar áætlun er tilbúin um innleiðingu laga er byggja á frumvarpi félags- og barnamálaráðherra um samþættingu þjónustu í þágu farsældar barna og ábendingum Evrópumíðstöðvar um menntun án aðgreiningar, verði hugað að mótun heildstæðrar stefnu eða stefnumarkandi áætlunar í málefnum barna með sérstakar þjónustuparfir.

Í frumvarpi félags- og barnamálaráðherra um samþættingu þjónustu í þágu farsældar barna sem lögð voru fyrir Alþingi 30. nóvember 2020 segir að markmið laganna sé að börn og foreldrar sem á þurfa að halda hafi aðgang að samþættri þjónustu við hæfi án hindrana. Við framkvæmd laganna eigi að tryggja réttindi barna í samræmi við stjórnarskrá og alþjóðlegar skuldbindingar sem Ísland er aðili að og er í því samhengi bent á samning Sameinuðu þjóðanna um réttindi barnsins. Fram kemur að þeir sem beri ábyrgð samkvæmt lögnum skulu:

1. Fylgjast með velferð og farsæld barna og foreldra og meta þörf fyrir þjónustu.
2. Bregðast við þörf barna og foreldra fyrir þjónustu á skilvirkan hátt um leið og hún vaknar.
3. Eiga samráð sín á milli með það að markmiði að þjónusta sé samfelld og samþætt í þágu velferðar og farsældar barna og foreldra.

Ljóst er að þegar farsældarfrumvarpið verður að lögum, sem skv. gildistökuákvæði verður 1. janúar 2022, hefur það í för með sér endurskoðun á skipulagi þjónustu við börn, m.a. hjá Reykjavíkurborg. Við samþykkt verða aðrir lagabálkar er varða börn teknir til endurskoðunar og breytt í samræmi við farsældarlögin.

Tillögur stýrihóps:

Stýrihópurinn leggur fram sex tillögur sem snúa að því að innleiða breytingar á þjónustu við börn og unglinga með sérstakar þjónustuparfir sem veitt er af velferðarsviði og skóla- og frístundasviði með það að leiðarljósi að samþætta og einfalda skipulag þjónustunnar. Markmiðið er að bæta þjónustu við börn og foreldra/forsjáraðila þeirra, auka skilvirkni hennar og stuðla að því að hún skili börnunum framförum.

Tillaga 1

Lagt er til að verkefnið *Betri borg fyrir börn* verði innleitt um alla Reykjavíkurborg. Markmið verkefnisins er að bæta þjónustu við börn, ungmenni og fjölskyldur þeirra í skóla- og frístundastarfi borgarinnar. Þá er lögð áhersla á að þetta samstarf skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs. Færa á þjónustuna í auknum mæli í skólaumhverfi barna og ungmenna með aðferðum snemmtækrar íhlutunar. Styðja á betur við starfsfólk í skóla- og frístundastarfi og færa stjórnun stofnana skóla- og frístundasviðs nær vettvangi og ná samlegðaráhrifum m.a. á sviði fjármála, mannvirkja og mannaúds.

Borginni verði skipt í fjögur þjónustuhverfi: Eitt í Vesturbæ, Miðborg og Hlíðum, annað í Laugardal og Háaleiti og það þriðja í Grafarvogi, Kjalarnesi, Árbæ og Grafarholti. Þjónustuhverfin verði því fjögur í heildina með því sem starfrækt er í Breiðholti. Unnið er að mati á verkefninu Betri borg fyrir börn í Breiðholti og verði niðurstöður nýttar í skipulagi á verkefninu. Skipaður verði faghópur sem vinnur að undirbúningi verkefnisins, þ.m.t. verkaskiptingu á milli skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs. Nánari tillögur að fyrirkomulagi verkefnisins ásamt kostnaðarmati verði lagðar fyrir skóla- og frístundaráð og velferðaráð eigi síðar en 1. október næstkomandi. Innleiðing verkefnisins Betri borg fyrir börn um alla Reykjavík hefjist um áramót 2021/2022.

Tillaga 2

Lagt er til að óskað verði eftir 140 m.kr. fjárheimild til borgarráðs til þess að vinna með börn og unglinga vegna áhrifa heimsfaraldurs Covid-19. Um er að ræða kostnað vegna tímabundinna stöðugilda og/eða

aðkeyptar vinnu frá og með 1. júlí 2021 til 30. júní 2022. Mikil eftirspurn er eftir sálfræðipjónustu vegna aukins tilfinningavanda barna og ungmenna. Þann 1. maí sl. biðu 1.033 börn eftir fyrstu þjónustu, 525 börn eftir þjónustu sálfræðings og 430 eftir þjónustu talmeinafræðings. Áætlað er að fjárveitingin dugi til að veita allt að 650 börnum þjónustu á 12 mánaða tímabili. Miðlægri verkefnastjórn, með fulltrúum skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs, verði falið að útfæra skipulag vinnunnar og forgangsröðun.

Tillaga 3

Lagt er til að aukin áhersla verði lögð á að taka tillit til lýðfræðilegra þátta við úthlutun fjármagns til grunnskóla í borginni með það að markmiði að auka jöfnuð milli barna og skóla í anda stefnunnar um *Menntun fyrir alla*. Byggt verði á *Vísun að auknum tækifærum* (e. Learning opportunities index – LOI) sem er stuðull sem er reiknaður út fyrir grunnskóla og á að endurspegla þær áskoranir sem er að finna í umhverfi nemendahópsins og geta haft áhrif á árangur hans. Þar með gefst frekara tækifæri til að beita snemmtækum stuðningi við barn eða börn vegna þarfa sem skapast þótt greiningar liggi ekki fyrir. Breytingin styður við það fyrirkomulag að greining sé ekki nauðsynleg forsenda stuðnings. Um er að ræða tilfærslu á stuðningsfjármagni og mun verkefnisstjórn útfæra fyrirkomulag.

Tillaga 4

Lagt er til að hafinn verði undirbúningur að rafvæðingu á umsóknarferli um skólaþjónustu þar sem ferlið verður endurskoðað í heild sinni út frá þörfum notenda. Markmiðið verði að auðvelda aðgengi skóla og foreldra að skólaþjónustu og að einfalda samskipti bæði skóla og foreldra barna við skólaþjónustu. Verkið verði unnið í hönnunarsprettum. Verkerlar verði samræmdir í skólaþjónustunni þannig að hún sé sambærileg um alla borg. Verkefnisstjórn hefur yfirumsjón með ferlinu.

Tillaga 5

Lagt er til að fram fari faglegt mat á árangri af sérkennslu, sértækum stuðningi í skóla- og frístundastarfi, skólaþjónustu og þjónustu velferðarsviðs við börn og fjölskyldur. Með rýningu á reglubundnu stöðumati skólanna á læsi, félagsfærni og líðan er hægt að bregðast sérstaklega við þjónustuþörfum þeirra barna sem þarfnast stuðnings og þjónustu. Lögð verði áhersla á að rökstyðja val á stuðningsaðferðum með vísan til gagna með það fyrir augum að þær skili sér í bættri líðan, læsi og/eða félagsfærni. Lagt verði mat á árangur stuðnings með reglulegum hlutlægum mælingum til að greina hvort stuðningur hafi leitt til bættrar stöðu barna og ef ekki að greina og innleiða helstu tækifæri til úrbóta. Mælaborð farsældar barna verði nýtt til að meta almenna stöðu barna og þar með heildarstarf sveitarfélagsins m.t.t. farsældar barna. Verkefnisstjórn hefur umsjón með verkefninu og mun leggja fram tillögur að útfærslu eigi síðar en í upphafi árs 2022.

Tillaga 6

Lagt er til að verkefnisstjórn verði sett á laggirnar sem undirbúi Reykjavíkurborg fyrir nýja löggjöf um farsæld barna. Formaður verkefnisstjórnar verði skipaður til ársloka 2022. Formaður verkefnisstjórnar verði jafnframt faglegur leiðtogi skólaþjónustu þjónustumiðstöðva eins og hún er í núverandi mynd og heyrir undir skrifstofustjóra á velferðarsviði en verður staðsettur á skrifstofu skóla- og frístundasviðs. Í verkefnisstjórn eiga sæti fulltrúar frá skóla- og frístundasviði og velferðarsviði. Hópurinn skilar áfangaskýrslum til sviðsstjóra beggja sviða og vinnur þétt með þeim að þeim breytingum sem þurfa að eiga sér stað í tengslum við nýja löggjöf.

Í köflunum hér fyrir aftan verður fjallað nánar um hverja tillögu fyrir sig með greinargerðum. Fylgiskjöl með tillögum 1 og 2 eru aftast í skýrslunni ásamt jafnréttisskimunum með öllum tillögnum.

2. Betri borg fyrir börn

Tillaga 1 - *Innleiðing verkefnisins Betri borg fyrir börn - Markvissara samstarf skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs í þjónustu við börn og fjölskyldur þeirra í öllum þjónustuverfum borgarinnar*

Lagt er til að verkefnið *Betri borg fyrir börn* verði innleitt um alla Reykjavíkurborg. Markmið verkefnisins er að bæta þjónustu við börn, ungmenni og fjölskyldur þeirra í skóla- og frístundastarfi borgarinnar. Þá er lögð áhersla á að þetta samstarf skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs. Færa á þjónustuna í auknum mæli í skólaumhverfi barna og ungmenna með aðferðum snemmtækrar íhlutunar. Styðja á betur við starfsfólk í skóla- og frístundastarfi og færa stjórnun stofnana skóla- og frístundasviðs nær vettvangi og ná samlegðaráhrifum m.a. á sviði fjármála, mannvirkja og mannaúðs.

Borginni verði skipt í fjögur þjónustuverfi: Eitt í Vesturbæ, Miðborg og Hlíðum, annað í Laugardal og Háaleiti og það þriðja í Grafarvogi, Kjalarnesi, Árbæ og Grafarholti. Þjónustuverfin verði því fjögur í heildina með því sem starfrækt er í Breiðholti. Unnið er að mati á verkefninu *Betri borg fyrir börn í Breiðholti* og verða niðurstöður nýttar í skipulagi á verkefninu. Skipaður verði faghópur sem vinnur að undirbúningi verkefnisins, þ.m.t. verkaskiptingu á milli skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs. Nánari tillögur að fyrirkomulagi verkefnisins ásamt kostnaðarmati verði lagðar fyrir skóla- og frístundaráð og velferðaráð eigi síðar en 1. október næstkomandi. Innleiðing verkefnisins *Betri borg fyrir börn* um alla Reykjavík hefjist um áramót 2021/2022.

Greinargerð

Á sameiginlegum fundi skóla- og frístundaráðs og velferðaráðs sem var haldinn 20. september 2019 var samþykkt tillaga sviðsstjóra skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs um að hefja þróunarverkefni í Breiðholti: *Betri borg fyrir börn*. Markvissara samstarf skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs í þjónustu við börn og fjölskyldur þeirra (fylgiskjal 1).

Á sama fundi var jafnframt samþykkt tillaga skóla- og frístundaráðsfulltrúa og velferðaráðsfulltrúa Samfylkingarinnar, Viðreisnar, Pírata og Vinstri grænna um að settur yrði á fót sameiginlegur stýrihópur skóla- og frístundaráðs og velferðaráðs með það hlutverk að skoða hvernig megi tryggja heildstæða stöðþjónustu fyrir börn með sérþarfir með það að markmiði að bæta þjónustu við börnin og forráðamenn þeirra gera hana markvissari og stuðla að því að hún skili börnunum framförum. Hópnum var jafnframt ætlað að fylgjast með framgangi verkefnisins *Betri borg fyrir börn í Breiðholti* og leggja mat á fýsileika þess að yfirfæra verkefnið á aðra borgarhluta (fylgiskjal 2).

Borgarráð samþykkti ofangreindar tillögur á fundi sínum 26. september 2019.

Undirbúningur tilraunaverkefnisins *Betri borg fyrir börn í Breiðholti* (BBB) hófst í beinu framhaldi af samþykkt borgarráðs. Ráðinn var verkefnisstjóri sem hélt utan um undirbúning og innleiðingu verkefnisins og settur var á laggirnar eigendahópur verkefnisins. Hópurinn skipa sviðsstjórar skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs, sem jafnframt eru í stýrihóp ráðanna um heildstæða þjónustu fyrir börn með sérstakar þjónustuparfir, og hverfisstjóri Breiðholts. Hópurinn hittist reglulega til að fara yfir framvindu breytinganna í Breiðholti. Þá hittir eigendahópurinn stjórnendur í þjónustumiðstöð Breiðholts og skrifstofustjóra af fagskrifstofu skóla- og frístundasviðs með reglubundnum hætti. Sviðsstjórnir færa þekkingu af framvindu BBB verkefnis inn í stýrihópinn.

Það er mat stýrihópsins að nú sé tímabært að innleiða verkefnið í öll þjónustuverfi borgarinnar. Veigamikil rök liggja því að baki. Framundan er endurskoðun á skipulagi þjónustu við börn með tilkomu

laga um um samþættingu þjónustu í þágu farsældar barna sem eiga að taka gildi 1. janúar nk. Velferðarstefna Reykjavíkurborgar er tilbúin til samþykktar og í kjölfar innleiðingar hennar fer fram endurskipulagning á fyrirkomulagi þjónustunnar. Þá er um að ræða næsta skref hjá skóla- og frístundasviði að færa stjórnun stofnana sviðsins nær vettvangi til að styðja betur við starfsfólk í skóla- og frístundastarfi. Sem fyrr er markmið verkefnisins að bæta þjónustu við börn, ungmenni og fjölskyldur þeirra í skóla- og frístundastarfi borgarinnar. Áhersla er á að þetta samstarf skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs. Færa á þjónustuna í auknum mæli í skólaumhverfi barna og ungmenna með aðferðum snemmtækrar íhlutunar.

Þrjú ný þjónustuverfi verði mynduð; Eitt í Vesturbæ, Miðborg og Hlíðum, annað í Laugardal og Háaleiti og það þriðja í Grafarvogi, Kjalarnesi, Árbæ og Grafarholti. Þjónustuverfin verði því alls fjögur með því sem starfrækt er í Breiðholti. Skóla- og frístundaskrifstofa og velferðarþjónusta þjónustumiðstöðva verði saman til húsa og skipulögð og samþætt til að hún nýtist sem best börnum og fjölskyldum þeirra og starfseiningum hverfisins.

Skipaður verði faghópur sem vinnur að undirbúningi verkefnisins, þ.m.t. verkaskiptingu á milli skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs. Haft verður samráð við helstu haghafa; starfsfólk og samtök foreldra. Unnið er að mati á verkefninu í Breiðholti og verða niðurstöður nýttar í skipulagi á verkefninu. Leitast verður við að framkvæma verkefnið innan gildandi fjárheimilda með tilfærslu stöðugilda en gera má ráð fyrir einhverjum stofnkostnaði s.s. vegna húsnæðis og aðlögunar í starfsmannahaldi.

Nánari útfærsla og kostnaðarmat verði lagt fram samhliða tillögum undirbúningshópsins ekki síðar en 1. október nk. Gerður verður samstarfsamningur á milli skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs sem taki gildi um áramót 2021/2022 þegar innleiðing verkefnisins Betri borg fyrir börn um alla Reykjavík hefst.

Fylgiskjal 3: Jafnréttisskimun

3. Aukinn stuðningur við börn

Tillaga 2 - Tímabundin fjölgun sérfræðinga til að vinna úr áhrifum Covid 19 á börn og unglunga

Lagt er til að óskað verði eftir 140 m.kr. fjárheimild til borgarráðs til þess að vinna með börn og unglunga vegna áhrifa heimsfaraldurs Covid-19. Um er að ræða kostnað vegna tímabundinna stöðugilda og/eða aðkeyprar vinnu frá og með 1. júlí 2021 til 30. júní 2022. Mikil eftirspurn er eftir sálfræðiþjónustu vegna aukins tilfinningavanda barna og ungmenna. Þann 1. maí sl. biðu 1033 börn eftir fyrstu þjónustu, 525 börn eftir þjónustu sálfræðings og 430 eftir þjónustu talmeinafræðings. Áætlað er að fjárveitingin dugi til að veita allt að 650 börnum þjónustu á 12 mánaða tímabili. Miðlægrri verkefnastjórn, með fulltrúum skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs, verði falið að útfæra skipulag vinnunnar og forgangsröðun.

Greinargerð

Sterkar vísbendingar eru um að tilfinningalegur vandi barna á grunnskólaaldri hafi aukist á tímum Covid-19 faraldursins. Á tímabilinu 1. jan. 2020 – 1. maí 2021 hefur hlutfall barna þar sem tilfinningalegir erfiðleikar eru aðalástæða tilvísana til skólaþjónustu aukist til muna. Þann 1. jan. 2020 voru tilfinningalegir erfiðleikar aðalástæða 6% barna á bið eftir skólaþjónustu en það hlutfall hefur aukist jafnt og þétt og var 12% þann 1. maí 2021, eða fór úr 28 börnum í 122 börn. Börnum þar sem tilfinningalegir erfiðleikar eru aðalástæða beiðni hefur því fjölgað um 336% frá 1. jan. 2020 – 1. maí 2021 en á sama tímabili hefur börnum á biðlista eftir skólaþjónustu fjölgað um 129%.

Þessi aukning barna með tilfinningalegan vanda á bið eftir þjónustu endurspeglar og þá þróun sem nýlegar rannsóknir sýna á andlegri líðan ungmenna í efstu bekkjum grunnskóla og í framhaldsskólum. Rannsókn R&G á líðan barna í 8 -10 bekk grunnskóla sýna að kvíði og einmanaleiki hefur aukist bæði hjá drengjum og stúlkum á tímum Covid-19 en um 17% stúlkna upplifðu sig einmana/niðurdregnar eða dapprar í október 2020 en um 7 % drengja.

Ef öll erindi til skólaþjónustu velferðarsviðs eru tekin saman (undir skólaþjónustu heyra sálfræðingar, talmeinafræðingar, sérkennsluráðgjafar, hegðunarráðgjafar, kennsluráðgjafar og félagsráðgjafar) þá hefur erindum fjölgað um 14,6% milli árána 2019 og 2020. Í febrúar 2021 biðu alls 863 börn eftir fyrstu þjónustu. Þar af biðu 465 börn eftir þjónustu sálfræðings og 307 börn eftir þjónustu talmeinafræðings (Sjá fylgiskjal um greiningu á erindum skólaþjónustu). Á tímabilinu 1. febrúar til 1. maí 2021 hefur tilvísunum til skólaþjónustunnar haldið áfram að fjölga og þann 1. maí 2021 biðu alls 1033 börn eftir fyrstu þjónustu, 525 börn eftir þjónustu sálfræðings og 430 eftir þjónustu talmeinafræðings.

Áætlað er að á 12 mánaða tímabili muni nást að veita allt að 650 börnum þjónustu með þeirri aukningu stöðugilda sem óskað er eftir. Þeir sérfræðingar sem nú þegar eru að störfum á þjónustumiðstöðvum munu jafnframt vinna við að þjónusta börn sem nú eru á biðlistunum til að hægt sé að vinna á honum. Ljóst er að ef ekki koma til aukin stöðugildi eða aðstoð mun ekki verða unnt að veita öllum þeim börnum á biðlista umbeðna þjónustu. Meðal þeirra úrræða sem hægt væri að setja á laggirnar, til að mæta hluta þessa hóps, eru námskeið á vegum Keðjunnar, m.a. í samstarfi við frístundastarfið, efling samstarfs í gegnum Fjölskylduteymin sem eru samstarfsvettvangur heilsugæslu, þjónustumiðstöðva og BUGL, ásamt samstarfi sem skapast gegnum aukna nánd milli þjónustuþátta í hverfunum, s.s. ef tillaga um innleiðingu verkefnisins Betri borg fyrir börn í öll hverfi borgarinnar nær fram að ganga. Einnig ætti að

skapast svigrúm innan skólaþjónustunnar til að auka fræðslu um tilfinningar og tilfinningastjórnun inn í skólana sem og að huga að námskeiðum fyrir foreldra yngri barna.

Tímabundin fjölgun sálfræðinga er talin nauðsynleg í þessu sambandi en einnig er talin þörf á að fjölga talmeinafræðingum. Þótt aðaláhersla sé hér lögð á aukin stöðugildi sálfræðinga þá verður ekki fram hjá því litið að talmeiri hjá börnum geta verið þeim æði þungbær og aukið bæði á hegðunar- og tilfinningalegan vanda og er því nauðsynlegt að vinna á þeim hluta biðlistans, enda beiðnum fjölgað mikið. Eftirspurn og þörf er einnig eftir þjónustu annarra fagstétta innan skólaþjónustunnar, t.d. hegðunarráðgjöfum og félagsráðgjöfum, en miðlægri verkefnastjórn verður látið eftir að meta hvar þörfin er mest.

Sú fjárhæð sem óskað er eftir miðar við stöðugildi 10-12 sálfræðinga og talmeinafræðinga. Lagt er til að sett verði á laggirnar miðlæg verkefnastjórn sem fái það verkefni að útfæra hlutverk og vinnutilhögun sérfræðinganna samkvæmt tillögunni, þar með talið hvort þeir starfi miðlægt eða úti á þjónustumiðstöðvum, hvort þeir verði ráðnir inn sem starfsmenn Reykjavíkurborgar eða sem verktakar. Þá mun verkefnastjórn einnig meta hvort nýta megi stöðugildi í gegnum vinnumarkaðsaðgerðir sem stuðning við sérfræðingateymið, s.s. vegna yfirferðar á biðlistum, skráningum, utanumhaldi verkbókhalds og annars sem til fellur og krefst ekki sérfræðipækkingar.

Verkefnisstjórn, sem lagt er til að verði stofnuð til að undirbúa aðgerðir vegna laga um farsæld barna og tillagna stýrihópsins Ísaks, hafi einnig umsjón með framkvæmd ofangreindrar tillögu. Sjá nánar tillögu nr. 6 frá stýrihópi um heildstæða þjónustu fyrir börn með sérstakar þjónustuparfir (Ísak). Verkefnisstjórnin taki saman upplýsingar um framgang og árangur verkefnisins í lok tímabils og skýrslu skilað til sviðsstjóra skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs.

Fylgiskjöl:

1. Greining teymis árangurs- og gæðamats á skrifstofu velferðarsviðs á erindum skólaþjónustu 2019-2020.
2. Jafnréttisskimun.

5. Áhersla á snemmtækan stuðning

Tillaga 3 - Úthlutun fjármagns á grundvelli lýðfræði

Lagt er til að aukin áhersla verði lögð á að taka tillit til lýðfræðilegra þátta við úthlutun fjármagns til grunnskóla í borginni með það að markmiði að auka jöfnuð milli barna og skóla í anda stefnunnar um *Menntun fyrir alla*. Byggt verði á *Vísun að auknum tækifærum* (e. Learning opportunities index – LOI) sem er stuðull sem er reiknaður út fyrir grunnskóla og á að endurspeglar þær áskoranir sem er að finna í umhverfi nemendahópsins og geta haft áhrif á árangur hans. Þar með gefst frekara tækifæri til að beita snemmtækum stuðningi við barn eða börn vegna þarfa sem skapast þótt greiningar liggi ekki fyrir. Breytingin styður við það fyrirkomulag að greining sé ekki nauðsynleg forsenda stuðnings. Um er að ræða tilfærslu á stuðningsfjármagni og mun verkefnisstjórn útfæra fyrirkomulag.

Greinargerð

Snemmtæk íhlutun eða snemmtækur stuðningur við barn skiptir miklu máli þegar efla á lífsgæði og framtíðarhorfur þess, draga úr hamlandi áhrifum frávikum í þroska, líðan og hegðun og vinna gegn þróun á alvarlegri vanda. Þess vegna skiptir miklu máli að skólar og þeir sem sinna þjónustu við börn og fjölskyldur þeirra bregðist skjótt við þegar upplýsingar gefa til kynna að huga þurfi betur að tilteknum frávikum.

Mennta- og menningarmálaráðuneytið fékk Evrópumíðstöðina um nám án aðgreiningar og sérþarfir til að gera úttekt á framkvæmd stefnu um menntun án aðgreiningar á Íslandi. Úttektin var unnin árið 2016 af hálfu starfsfólks og ráðgjafa Evrópumíðstöðvarinnar og gefin var út skýrslan *Menntun fyrir alla á Íslandi – Úttekt á framkvæmd stefnu um menntun án aðgreiningar á Íslandi*, Mennta- og menningarmálaráðuneyti, 2017. Í skýrslunni var m.a. fjallað um hvort reglur um ráðstöfun fjármuna taki mið af sjónarmiðum um fullnægjandi árangur, jöfnuð og stuðning við starfsfólk. Niðurstöður úttektarinnar virðast sýna að meirihluti viðmælenda í öllum hópum skólasamfélagsins telur núverandi reglur um fjárveitingar og ráðstöfun fjármuna hvorki taka mið af sjónarmiðum um jöfnuð né hugmyndum um skilvirkni. Í skýrslunni kom fram að margir væru þeirrar skoðunar að núverandi fjárveitingavenjur auðveldi starfsfólki ekki að vinna að menntun án aðgreiningar, heldur tálmi framförum á því sviði. Margir sem starfa að menntamálum á vettvangi ríkis og sveitarfélaga telja að breytingar á núgildandi reglum um fjárframlög, sem taka mið af greiningu á sérþörfum í námi eða fötlun, gætu verið mikilvæg lyftistöng fyrir menntun án aðgreiningar á Íslandi.

Úttektarhópurinn setti fram tillögur til stuðnings frekari þróunarvinnu á Íslandi í framtíðinni og snýr ein þeirra að úthlutun fjármagns; „Til þess að tryggja góðan árangur af framkvæmd markaðrar stefnu á öllum stigum kerfisins verði teknar upp sveigjanlegar reglur um ráðstöfun fjármuna sem auka hæfni kerfisins til að vinna að menntun án aðgreiningar. Í þessu skyni ber að hverfa frá viðbragðsmiðuðum fjárframlögum og leggja þess í stað áherslu á íhlutun og forvarnir, en einnig þarf að endurskoða allar reglur um fjárframlög frá grunni. Leggja ber áherslu á að draga úr formlegum kröfum um greiningu, því að þær hafa leitt til þess að helsta leiðin til að veita nemendum sem eiga í erfiðleikum í námi viðeigandi aðstoð er að flokka þá í samræmi við greinda þörf.“ Mennta- og menningarmálaráðuneytið stóð fyrir fundum um allt land þar sem niðurstöður úttektarinnar voru kynntar fyrir pólitískum fulltrúum sveitarfélaga og lykilstarfsfólki úr málaflokknum. Haldnir voru um 40 fundir sem um 2000 manns tók þátt í. Í skýrslu ráðuneytis, *Menntun fyrir alla – horft fram á veginn*, mennta- og menningarmálaráðuneytið 2018, er greint frá niðurstöðu fundanna og settar fram tillögur um hvernig festa megi betur í sessu stefnu yfirvalda um menntun fyrir alla á Íslandi. Tillögurnar byggja á því að

sameiginlegt markmið allra aðgerðanna sé að auka gæði náms allra nemenda og að menntakerfið í heild beri sameiginlega ábyrgð á því. Gengið út frá því að ábyrgð á tilteknum málaflökkum geti tilheyrð einu eða fleiri lögum og séu á ábyrgð hagsmunaaðila og stjórnenda sem þar starfa. Tilgreindir eru fjórir flokkar, námsrými nemenda, skólinn sem stofnun, umgjörð sveitarfélaga og umgjörð ríkisins. Nokkrar tillögur snúa að skólaþjónustu og tillaga 6.3 hljómar svo:

„Dregið verði úr vægi læknisfræðilegrar nálgunar að viðfangsefnum skólaþjónustu en þess í stað lögð áhersla á stuðning við kennara og skóla.“ Lagt er til að tekin verði skref til úthlutunar fjármagns til stuðnings skóla á grunni lýðfræði í stað einstaklingsbundinna úthlutana. Byggt verði á *Vísun að auknum tækifærum* (e. Learning opportunities index – LOI) sem er stuðull sem er reiknaður út fyrir hvern grunnskóla og á að endurspeglar þær áskoranir sem er að finna í umhverfi nemendahópsins og geta haft áhrif á árangur hans. Taka skal fram að einstakir nemendur í öllum skólum geta búið við krefjandi aðstæður þó skólinn sem hann sækir og þar með hópurinn allur hafi lágan stuðul. LOI metur skólana á gögnum sem eru áreiðanleg, hlutlaus og stöðug. Um er að ræða aðferðafræði til að fjarlægja hlutdrægni sem ríkir í garð sumra skóla og þarfa þeirra fyrir aðstoð. Byggt er að hluta á aðferðafræði sem skólaumdæmi Toronto í Kanada hefur rannsakað og þróað yfir 13 ára tímabil.

Skólar á vegum sveitarfélaga eiga að veita öllum börnum jöfn tækifæri til náms. Það er alþjóðleg staðreynd að nemendur búa við misjafnar aðstæður og mæta áskorunum sem hafa áhrif á námsárangur þeirra. Menntarannsóknir hafa m.a. leitt í ljós að börn úr tekjulægri fjölskyldum eiga að jafnaði erfiðara með að ná góðum árangri í námi. Hugmyndin er að hluti af úthlutun fjármagns til skóla sé meiri í þeim hverfum þar sem nemendur hafa að jafnaði minni bjargir á heimilum sínum. LOI-stuðullinn er nýtt util þess að greina þessi skólahverfi og leiðbeina við úthlutun fjármagns.

Ýmsar breytur voru skoðaðar við þróun LOI-stuðulsins og er niðurstaðan að nota tvær tekjubreytur, annars vegar ráðstöfunartekjur fjölskyldna, þ.e. miðgildi tekna skólahverfisins og hins vegar hlutfall fjölskyldna þar sem 25% eða meira af tekjum eru fjárframlög frá hinu opinbera, svo sem fjárhagsaðstoð og örorku- og atvinnuleysisbætur. Tvær menntunarbreytur eru nýttar, annars vegar hlutfall foreldra barna á skólaaldri með háskólamenntun og hins vegar hlutfall foreldra barna á skólaaldri með grunnskólamenntun eingöngu. Ein breyta snýr að samsetningu hóps, þ.e. hlutfall innflytjendafjölskyldna af heildarjölda fjölskyldna í hverfi. Þær breytur sem eru valdar þurfa að hafa fylgni við velgengi í námi. Skoðuð er fylgni við samræmd próf í íslensku og stærðfræði í 4. 7. og 9.bekk. Tekið er meðaltal þriggja ára til að eyða flökti sem útskýrist af árgangamun. LOI-stuðullinn er ekki reiknaður út frá námsárangri – þessi fylgni ræður aðeins vali á þeim breytum sem eru notaðar.

Með þróun LOI-stuðuls er komið tæki sem hægt er að nota við úthlutun á fjármagni. Taka þarf ákvörðun um hvort og þá í hversu miklu magni nota eigi stuðullinn til að jafna stöðu skólanna. Mjög mikilvægt er í þessari umræðu að jaðarsetja hvorki nemendahópin sem stendur frammi fyrir mestu áskorunum né þá skóla sem flestir þeirra nemenda eru í. Stuðullinn skal nýta til að styðja betur við börnin svo þau eigi meiri möguleika á farsælli framtíð.

Með notkun LOI-stuðuls gefst frekara tækifæri til að beita snemmtækum stuðningi við barn eða börn vegna þarfa sem skapast, sem styður við það fyrirkomulag að greining sé ekki aðgöngumiði að stuðningi. Um er að ræða tilfærslu á stuðningsfjármagni.

Verkefnisstjórn, sem lagt er til að verði stofnuð til að undirbúa aðgerðir vegna laga um farsæld barna og tillagna stýrihópsins Ísaks, hafi einnig umsjón með útfærslu framkvæmd ofangreindrar tillögu. Sjá nánar tillögu nr. 6 frá stýrihópi um heildstæða þjónustu við börn með sérstakar þjónustuþarfir (Ísak).

Fylgiskjal: Jafnréttisskimun

6. Einföldun aðgengis að þjónustu

Tillaga 4 - *Rafvæðing umsóknarferlis skólaþjónustu og endurskoðun verklags út frá notendamiðaðri hönnun*

Lagt er til að hafinn verði undirbúningur að rafvæðingu á umsóknarferli um skólaþjónustu þar sem ferlið verður endurskoðað í heild sinni út frá þörfum notenda. Markmiðið verði að auðvelda aðgengi skóla og foreldra að skólaþjónustu og að einfalda samskipti bæði skóla og foreldra barna við skólaþjónustu. Verkið verði unnið í hönnunarsprettum. Verkferlar verði samræmdir í skólaþjónustunni þannig að hún sé sambærileg um alla borg. Verkefnisstjórn hefur yfirumsjón með ferlinu.

Greinargerð

Stór þáttur í að efla þjónustu sem stendur börnum og aðstandendum þeirra til boða hjá Reykjavíkurborg er að leita leiða til að gera hana aðgengilegri og skilvirkari. Endurskoðun þjónustuferla þar sem notendur þjónustunnar sem og starfsfólk koma að vinnunni hefur reynst vel á velferðarsviði en sviðið hefur nú þegar í samvinnu við þjónustu- og nýsköpunarsvið borgarinnar rafvætt tvo þjónustuferla þar sem allt umsóknarferlið var endurskoðað út frá notendamiðaðri hönnun.

Lagt er til að allir verkferlar, sem og árangursmælikvarðar og aðgengi að þjónustunni, verði endurskoðaðir út frá notendamiðaðri hönnun. Velferðarsvið og skóla- og frístundasvið vinni verkið í samstarfi við þjónustu- og nýsköpunarsvið en hið síðast nefnda sér um rafvæðingu umsóknarferla fyrir öll svið Reykjavíkurborgar.

Með nýrri velferðarstefnu og löggjöf um farsæld barna gefast tækifæri til endurskilgreiningar á þjónustunni og framkvæmd hennar, t.d. út frá skilgreiningu á hlutverki ríkis og sveitarfélaga og ríkari forgangs röðun þeirra verkefna sem talin eru best geta mætt þörfum barna/fjölskyldna og skóla.

Verkefnisstjórn, sem lagt er til að verði stofnuð til að undirbúa aðgerðir vegna frumvarps félags- og barnamálaráðherra um farsæld barna og tillagna stýrihópsins Ísaks, hafi einnig umsjón með framkvæmd ofangreindrar tillögu. Sjá nánar tillögu nr. 6 frá stýrihópi um heildstæða þjónustu fyrir börn með sérstakar þjónustuþarfir (Ísak).

Fylgiskjal: Jafnréttisskimun

7. Áhersla á árangursmat

Tillaga 5 - *Innleiðing árangursmats á sértækum stuðningi við börn og fjölskyldur*

Lagt er til að fram fari faglegt mat á árangri af sérkennslu, sértækum stuðningi í skóla- og frístundastarfi, skólaþjónustu og þjónustu velferðarsviðs við börn og fjölskyldur. Með rýningu á reglubundnu stöðumati skólanna á læsi, félagsfærni og líðan er hægt að bregðast sérstaklega við þjónustuhörfum þeirra barna sem þarfnast stuðnings og þjónustu. Lögð verði áhersla á að rökstyðja val á stuðningsaðferðum með vísan til gagna með það fyrir augum að þær skili sér í bættri líðan, læsi og/eða félagsfærni. Lagt verði mat á árangur stuðnings með reglulegum hlutlægum mælingum til að greina hvort stuðningur hafi leitt til bættrar stöðu barna og ef ekki að greina og innleiða helstu tækifæri til úrbóta. Mælaborð farsældar barna verði nýtt til að meta almenna stöðu barna og þar með heildarstarf sveitarfélagsins m.t.t. farsældar barna. Verkefnisstjórn hefur umsjón með verkefninu og mun leggja fram tillögur að útfærslu eigi síðar en í upphafi árs 2022.

Greinargerð

Eitt mikilvægasta verkefni almannaþjónustunnar er stuðningur við börn með mismunandi þarfir. Sá stuðningur birtist m.a. í formi sérkennslu og sértækum stuðningi í leikskólum, grunnskólum og frístundastarfi og sömuleiðis í skólaþjónustunni sem veitt er af fagfólki á þjónustumiðstöðvum borgarinnar og beinist jöfnum höndum að fjölskyldum og skólum og frístundastarfi í borginni.

Ein af grunnforsendum þess að vita hvort ávinningur verði af tilteknu starfi eða vinnu til handa barni er að meta árangur sem af vinnunni hlýst fyrir viðkomandi börn. Með þessari tillögu er kveðið á um að lagt verði faglegt mat á árangur af sérkennslu, sértækum stuðningi, skólaþjónustu og þjónustu velferðarsviðs við börn og fjölskyldur. Lagt verði mat á árangur þess stuðnings sem veittur er börnum, með áherslu á að nýta hlutlæg gögn og mælingar til að fá skýra mynd af því hvort stuðningur hafi tilætluð áhrif varðandi bættu líðan, læsi og/eða félagsfærni. Niðurstöður matsins verði ef þörf krefur nýttar til að leita nýrra sameiginlegra lausna með aðkomu viðeigandi sérfræðinga og stuðningsaðila til að gera barninu betur kleift að nýta hæfileika sína til fulls.

Gegnum allt starf leik- og grunnskólanna í Reykjavík á sér stað reglubundið mat á stöðu barnanna varðandi þætti eins og læsi, félagsfærni og líðan. M.a. gegnum *Hljóm-2*, *Skólapúlsinn*, *Lestrarferilinn*, Rannsóknir Rannsókna og greininga eða þátttöku í mati á félagsfærni innan skólans. Kannað er hvernig barnið stendur sig á reglubundnum athugunum innan skólans. Þar með skapast símat á árangri barnanna eða stöðu heildar, s.s. árgangs eða stigs. Í gegnum þessar upplýsingar eða símat á stöðu barnanna geta stjórnendur tekið markvissari ákvarðanir um hvaða úrræði þarf að setja á fót eða hvaða áherslum þarf að huga að til að styrkja stöðu barnanna. Allir stjórnendur geta notað þessar mælingar til að meta, stjórna, hagræða, hvetja, læra og bæta skipulag sinnar stofnunar.

Stuðst verður við mælaborð ráðuneytis á líðan og högum barna. Árangursmælingarnar eiga bæði við um almennt starf og sértækan stuðning en nauðsynlegt er að samhliða reglubundnu mati fari einnig fram árangursmat á sértækum stuðningi, hvort sem um er að ræða úrræði innan stofnana skóla- og frístundasviðs eða velferðarsviðs.

Verkefnisstjórn, sem lagt er til að verði stofnuð til að undirbúa aðgerðir vegna laga um farsæld barna og tillagna stýrihópsins Ísaks, í náinni samvinnu við sérfræðinga á skóla- og frístundasviði og velferðarsviði verði falið að skilgreina mælieiningar. Sjá nánar tillögu nr. 6 frá stýrihópi um heildstæða þjónustu fyrir börn með sérstakar þjónustuhæfir (Ísak). Fylgiskjal: Jafnréttisskimun

8. Utanumhald og eftirfylgni - verkefnisstjórn

Tillaga 6 - *Verkefnisstjórn undirbúnings aðgerða vegna nýrrar löggjafar um farsæld barna*

Lagt er til að verkefnisstjórn verði sett á laggirnar sem undirbúi Reykjavíkurborg fyrir nýja löggjöf um farsæld barna. Formaður verkefnisstjórnar verði skipaður til ársloka 2022. Formaður verkefnisstjórnar verði jafnframt faglegur leiðtogi skólalþjónustu þjónustumiðstöðva eins og hún er í núverandi mynd og heyrir undir skrifstofustjóra á velferðarsviði en verður staðsettur á skrifstofu skóla- og frístundasviðs. Í verkefnisstjórn eigi sæti fulltrúar frá skóla- og frístundasviði og velferðarsviði. Hópurinn skili áfangaskýrslum til sviðsstjóra beggja sviða og vinnur þétt með þeim að þeim breytingum sem þurfa að eiga sér stað í tengslum við nýja löggjöf.

Greinargerð

Í frumvarpi félags- og barnamálaráðherra um samþættingu þjónustu í þágu farsældar barna sem lögð voru fyrir Alþingi 30. nóvember 2020 segir að markmið laganna sé að börn og foreldrar sem á þurfa að halda hafi aðgang að samþættri þjónustu við hæfi án hindrana. Við framkvæmd laganna eigi að tryggja réttindi barna í samræmi við stjórnarskrá og alþjóðlegar skuldbindingar sem Ísland er aðili að og er í því samhengi bent á samning Sameinuðu þjóðanna um réttindi barnsins. Fram kemur að þeir sem beri ábyrgð samkvæmt lögnum skulu: „1. Fylgjast með velferð og farsæld barna og foreldra og meta þörf fyrir þjónustu. 2. Bregðast við þörf barna og foreldra fyrir þjónustu á skilvirkan hátt um leið og hún vaknar. 3. Eiga samráð sín á milli með það að markmiði að þjónusta sé samfelld og samþætt í þágu velferðar og farsældar barna og foreldra.“

Í kynningartexta með frumvarpinu í samráðsgátt stjórnvalda segir m.a.: „Drögum að frumvarpi til laga um samþættingu þjónustu í þágu farsældar barna er ætlað að stuðla að samvinnu aðila. Þar er fjallað um samþættingu þjónustu margra þjónustukerfa sem starfa með stoð í lögum og veita þjónustu sem skiptir máli fyrir farsæld barns, þ.m.t. menntun, heilbrigðisþjónusta, félagsþjónusta og löggæsla.

Þjónustu verður stigskipt í þrjú þjónustustig samkvæmt samræmdum mælikvörðum sem koma fram í frumvarpinu. Ítarlegri útfærsla stigskiptingarinnar verður í höndum ráðherra sem fara með viðkomandi málefnasvið.

Lagðar eru skyldur á þjónustuveitendur að fylgjast með barni og bregðast við ef þeir verða varir við að þörfum barns sé ekki mætt.

Lagt er til að tryggja öllum börnum aðgang að tengilið á heilsugæslu, í leik-, grunn- eða framhaldsskóla eða hjá félagsþjónustu sveitarfélags. Hann veitir barni og foreldrum leiðbeiningar og aðstoð vegna þjónustu á fyrsta stigi. Ef þess er óskað aflar tengiliður upplýsinga frá öðrum sem veita barni þjónustu og getur skipulagt og fylgt eftir samþættingu þjónustunnar.

Ef barn þarf frekari eða sérhæfðari þjónustu en er veitt á fyrsta stigi tilnefnir sveitarfélag málstjóra annars og/eða þriðja þjónustu í þágu barnsins. Málstjóri kemur á fót stuðningsteymi með þeim sem veita barni þjónustu. Stuðningsteymi vinnur stuðningsáætlun þar sem þjónusta sem barnið og foreldrar þess þurfa á að halda er samþætt.“

Í 26. grein frumvarps er kveðið á um gildistöku laganna sem verði 1. janúar 2022. Við samþykkt verða aðrir lagabálkar er varða börn teknir til endurskoðunar og breytt í samræmi við farsældarlögin.

Lagt er til að verkefnisstjórn verði sett á laggirnar sem undirbúi Reykjavíkurborg fyrir nýja löggjöf um farsæld barna. Formaður verkefnisstjórnar verði skipaður til ársloka 2022. Formaður verkefnisstjórnar verði jafnframt faglegur leiðtogi skólaþjónustu þjónustumiðstöðva eins og hún er í núverandi mynd og heyrir undir skrifstofustjóra á velferðarsviði en verður staðsettur á skrifstofu skóla- og frístundasviðs.

Sviðsstjórar skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs setji verkefnisstjórninni erindisbréf. Í verkefnisstjórn eigi sæti fulltrúar frá skóla- og frístundasviði og velferðarsviði. Hópurinn skilar áfangaskýrslum til sviðsstjóra beggja sviða og vinnur þétt með þeim að þeim breytingum sem þurfa að eiga sér stað í tengslum við nýja löggjöf, s.s. skilgreiningar á hlutverki og fræðslu til málstjóra.

Auk undirbúnings fyrir nýja löggjöf um farsæld barna skal verkefnisstjórnin jafnframt hafa umsjón með framkvæmd annarra tillagna stýrihópsins, enda snúa allar tillögurnar að því að innleiða breytingar á þjónustu fyrir fjölskyldur barna með sérstakar þjónustuparfir sem veitt er af velferðarsviði og skóla- og frístundasviði með það að leiðarljósi að samþætta og einfalda skipulag þjónustunnar. Rýna þarf framkvæmd þannig að ekki sé um tvíverknað að ræða og að engin börn falli á milli kerfa. Verkefnisstjórnin leggi á það áherslu í vinnu sinni að fá álit foreldra, barna og ungmenna á verkefninu. Markmiðið er að bæta þjónustu við börn og forsjáraðila þeirra, auka skilvirkni hennar og stuðla að því að hún skili börnunum framförum. Hlutverk verkefnisstjórnar er að samhæfa verklag skóla, frístunda- og velferðarþjónustu með áherslu á eftirfylgni og árangursmat.

Innleiðing verkefnisins *Betri borg fyrir börn* í öll þjónustuveri borgarinnar.

Tímabundin fjölgun sérfræðinga til að vinna úr áhrifum Covid 19 á börn og unglinga.

Úthlutun fjármagns á grundvelli lýðfræði.

Rafvæðing umsóknarferlis skólaþjónustu og endurskoðun verklags út frá notendamiðaðri hönnun

Innleiðing árangursmats á sérkennslu, sértækum stuðningi, skólaþjónustu og þjónustu velferðarsviðs við börn og fjölskyldur.

Verkefnisstjórnin skipi verkefnahópa um einstök verkefni eftir þörfum.

Fylgiskjal: Jafnréttisskimun

9. Tillögur sem hefur verið vísað til stýrihóps

Nokkrum tillögum sem fulltrúi Flokks fólksins hefur lagt fram í borgarstjórn, borgarráði eða skóla- og frístundaráði hefur verið vísað til stýrihópsins á því tímabili sem hann hefur starfað. Verður hér gerð grein fyrir afgreiðslu stýrihópsins á tillögunum.

1. Tillaga fulltrúa Flokks fólksins um málefni sérskóla

Á fundi skóla- og frístundaráðs, 11. febrúar 2020 var samþykkt að vísa til stýrihópsins svohljóðandi tillögu fulltrúa Flokks fólksins sem borgarráð hafði vísað til ráðsins 10. janúar 2019:

- Flokkur fólksins vill enn og aftur leggja það til að borgarmeirihlutinn setji málaflokk sérskóla í forgang og veiti í hann meira fé. Nú hefur fjárhagsáætlun nýlega verið samþykkt og var ekkert í henni sem liðkar til í þessum efnum. Lagt er til að fjármálaskrifstofan leggist yfir þetta í samvinnu við fjármálastjóra skóla- og frístundarsviðs og komi með tillögur til borgarráðs hvar taka megi fjármagn til að fjölga rýmum í skóla eins og Klettaskóla og mögulega í Arnarskóla. Arnarskóli er að öllu leyti til fyrirmyndar og einmitt sá skóli sem Reykjavík ætti að horfa til þegar stofna skal nýjan sérskóla í Reykjavík.

Í Reykjavík eru starfandi tveir sérskólar, Klettaskóli og Brúarskóli auk þess sem nemendur úr Reykjavík sækja Arnarskóla í Kópavogi sem er sérskóli. Sérdeildir fyrir einhverfa nemendur eru nú starfræktar við sjö grunnskóla í Reykjavík; Fellaskóla, Foldaskóla, Hamraskóla, Hvassaleitisskóla, Langholtsskóla, Réttarholtsskóla og Vogaskóla. Deildirnar eru fyrir nemendur með hamlandi einkenni einhverfu, sem hafa veruleg áhrif á nám og skólagöngu þeirra.

Eins og komið hefur fram að ofan er það niðurstaða stýrihópsins að ótímabært sé að ráðast í endurskoðun á gildandi stefnu *Menntun án aðgreiningar* en henni eru gerð nánari skil í kafla 10. Undirbúningur að breyttu stjórnskipulagi vegna laga um farsæld barna er í uppsiglingu. Hvernig slíkt stjórnskipulag endurspeglar best markmið stefnu um menntun án aðgreiningar og leiðarstefið „menntun fyrir alla“ verður verkefni verkefnastjórnar sem undirbýr innleiðingu laganna. Stýrihópurinn gerir því ekki tillögu í þá átt að rýmum í Klettaskóla og Arnarskóla verði fjölgað heldur verður það verkefni verkefnisstjórnar að útfæra með hvaða hætti verður best komið til móts við þarfir barna sem þurfa aukinn stuðning. Í því starfi verða meðal annars sjónarmið notenda og aðstandenda þeirra höfð að leiðarljósi.

2. Tillaga um inntökureglur í þáttökubekki

Á fundi skóla- og frístundaráðs 25. febrúar 2020 var svohljóðandi tillögu fulltrúa Flokks fólksins vísað til stýrihópsins:

- Flokkur fólksins vill leggja til að inntökureglur í svokallaðan þáttökubekk verði rýmkaðar til muna. Til stóð að bekkirnir yrðu 4 í borginni. Fjölgi umsóknum í „þáttökubekk“ er lagt til að þeim verði fjölgað eftir þörfum. Eins og staðan er í dag eru inntökuskilyrði í þáttökubekkina þau sömu og í Klettaskóla. Þetta eru of ströng og stíf skilyrði að mati borgarfulltrúa Flokks fólksins og fælir mögulega foreldra frá að sækja um fyrir börn sín sem gætu notið góðs af því að stunda nám í þáttökubekk. Fram hefur komið að nú fyrst er sá eini þáttöku bekkur sem er rekinn fullur en lengi vel var aðsókn ekki mikil. Ástæðan gæti verið sú að inntökuskilyrðin eru of ströng og að foreldrar barna sem ekki ná þessum viðmiðum sækja þar af leiðandi ekki um. Vitað er að hópur barna (ekki vitað hve mörg) eru að berjast í bökum í almennum bekk með eða án stuðnings eða sérkennslu. Það er skylda okkar að gera allt sem við getum til að sjá til þess að hverju einasta barni líði vel í skólanum og finni sig meðal jafningja. Að rýmka inntökuskilyrðin í þáttökubekk og fjölga þeim eftir þörfum gæti verið byrjun á að mæta enn frekar ólíkum náms- og félagslegum þörfum barna.

Í minnisblaði sviðsstjóra skóla- og frístundasviðs sem fylgdi tillögunni þegar henni var vísað til stýrihópsins kom fram að þrátt fyrir að upphaflega hafi verið áætlað að þátttökubekkir yrðu fjórir í borginni hafi einungis einn þeirra verið settur á fót árið 2013 í Árbæ, eða sjö pláss, undir stjórn Klettaskóla. Sökum dræmrar þátttöku hafi ekki verið talið fýsilegt að setja fleiri slíka á fót þar sem foreldrar völdu ávallt Klettaskóla fram yfir þátttökubekk. Hins vegar hafi að undanfögnu átt sér stað umræða um að rýmka inntökuskilyrði í þátttökubekk þannig að hann standi börnum með væga þroskahömlun án viðbótarfatlana til boða og einnig að rýmkunin nái til yngri barna en nú sé í gildi en þátttökubekkur miðar við að taka inn nemendur á unglíngastigi. Í niðurlagi minnisblaðsins var mælt með því að reglur um inniritun og útskrift nemenda úr Klettaskóla yrðu teknar til endurskoðunar varðandi inntöku í þátttökubekk skólans. Þá var jafnframt lagt til að þátttökubekkur verði fyrir nemendur með væga eða miðlungs þroskahömlun án alvarlegra viðbótarfatlana og að bekkurinn verði fyrir allt að níu nemendur á mið- og unglíngastigi, þ.e. í 5.-10. bekk. Kostnaðarmat varðandi slíka rýmkun fylgdi minnisblaðinu.

Stýrihópurinn hefur lagt til í tillögu nr. 3 að framan að úthlutun fjármagns verði byggð á lýðfræðilegri samsetningu nemendahópsins í hverjum skóla jafnhliða einstaklingsbundnum úthlutunum. Þar með gefist frekara tækifæri til að beita snemmtækum stuðningi við barn eða börn vegna þarfa sem skapast þótt greiningar liggir ekki fyrir. Það mun koma í hlut verkefnisstjórnar sem sett er á fót með tillögu nr. 6 að meta hvort slíkur snemmtækur stuðningur verði best útfærður með fjölgun þátttökubekkjanna eða á annan hátt.

3. Tillaga um formgert samstarf skólaþjónustu og ÞHS

Á fundi borgarstjórnar 21. apríl 2020 var svohljóðandi tillögu fulltrúa Flokks fólksins vísað til stýrihópsins:

Flokkur fólksins leggur til að borgarstjórn samþykki að skóla- og velferðaryfirvöld leiti eftir formlegu samstarfi við Þroska- og hegðunarstöð (ÞHS) í þeim tilgangi að vinna saman að málum barna þar sem t.d. aðkoma barnalæknis er nauðsynleg. Með samstarfinu er börnum hlíft við lengri bið á biðlista eftir sérfræðiþjónustu. Samstarfið myndi t.d. snúa að málum þar sem skimun hefur leitt í ljós sterkar vísbendingar um ADHD. Í samstarfinu fælist að sálfræðingur skóla og sérfræðingar ÞHS færu saman yfir málin og afgreiddu þau með viðeigandi hætti. Þessi hópur barna fengi þar sem greiningu og viðeigandi meðferðarúrlausn fyrr en ella. Með samstarfi þessara tveggja þjónustustofnana myndu biðlistar stytta og jafnframt stytta bið þeirra barna sem glíma við önnur vandamál en þau sem kalla á aðkomu barnalæknis. Á biðlista eftir fyrstu og frekari þjónustu voru í febrúar sl. 674 börn, 429 biðu eftir fyrstu þjónustu og 245 eftir frekari þjónustu. Mörg þessara barna hafa verið lengi á biðlista eftir fyrstu þjónustu. Þau börn sem þurfa síðan frekari þjónustu eftir að hafa fengið fyrstu þjónustu fara aftur á biðlista. Að lokinni fullri þjónustu hjá sérfræðingum skólaþjónustu er niðurstaðan stundum sú að vísa þarf málum barna til stofnana á vegum ríkisins þ.m.t. ÞHS. Þá hefst enn á ný bið á biðlista.

Stýrihópurinn vísar til tillögu nr. 2 að framan sem leggur til fjölgun á stöðugildum sálfræðinga í skólaþjónustu til að taka á þeirri fjölgun barna á biðlista sem eiga við tilfinningalegan vanda að stríða. Sérstök verkefnisstjórn hefur það hlutverk að útfæra með hvaða hætti það verður best gert. Í þeirri vinnu mun verkefnisstjórn hafa að leiðarljósi velferðarstefnu sem verður lögð fram til samþykktar í Borgarstjórn í júní 2021, þar sem lagt er til aukið samstarf milli stofnana innan og utan borgarkerfis til að tryggja samfellu í allri þjónustu velferðarsviðs. Þá er einnig vísað til tillögu stýrihópsins nr. 3 að framan sem kveður á um áherslubreytingu í úthlutun fjármagns til barna með sérstakar þjónustuþarfir. Jafnframt vísar stýrihópurinn til tillögu nr. 4 þar sem kveðið er á um að allir verkferlar í skjólaþjónustu verði endurskoðaðir m.a. með þarfir notenda í huga. Stýrihópurinn telur að með tillögum nr. 2, 3 og 4

sé brugðist við þeim vanda sem fulltrúi Flokks fólksins bendir á í tillögu sinni þótt útfærsla verkefnisstjórnar á aðgerðum geti verið með öðrum hætti en tillaga fulltrúans leggur til.

4. Tillaga um úttekt á sérkennslu.

Á fundi borgarstjórnar þann 20. október 2020 var svohljóðandi tillögu fulltrúa Flokks fólksins vísað til stýrihópsins:

Fulltrúi Flokks fólksins leggur til að borgarstjórn fari þess á leit við innri endurskoðun að hún geri úttekt á sérkennslu leik- og grunnskóla í Reykjavík. Stór hópur reykvískra barna eru í sérkennslu, sum í fáeina tíma á viku en önnur eru í sérkennslu alla grunnskólagönguna. Óljóst er hvort nokkuð sem tengist sérkennslu í reykvískum skólum sé samræmt; greiningar á námsgetu, sérkennslan sjálf eða mat á árangri. Fjölmörg rök hníga að gerð heildstæðrar úttektar á sérkennslu í skólum Reykjavíkur. Fullnægjandi upplýsingar um sérkennslumál skortir. Íslensk börn standa verr að vígi í lestri og lesskilningi samanborið við nágrannalönd. Samkvæmt PISA 2018 lesa um 34% drengja 14-15 ára sér ekki til gagns og 19% stúlkna. Samkvæmt lesskimun 2019 lesa aðeins 61% barna í Reykjavík sér til gagns eftir 2. bekk. Mikilvægt er að fá úr því skorið hvort sérkennslan skili tilætluðum árangri. Í úttektinni felst að skoða hvort: 1. Nemendur í sérkennslu séu að fá einstaklingsmiðaða sérkennslu byggða á faglegu mati sérfræðinga skólaþjónustu og í samræmi við skilgreindar þarfir þeirra 2. Greiningar sem liggja til grundvallar sérkennslu séu unnar af fagaðilum skólaþjónustu og séu samræmdar milli skóla 3. Til staðar sé samræmt eftirlit með sérkennslunni og eftirfylgni 4. Að fjármagninu sé varið í þeim tilgangi sem því er ætlað.

Stýrihópurinn leggur til í tillögu nr. 5 að ofan að innleitt verði árangursmat á sértækum stuðningi við börn og fjölskyldur, þ.e. að fram fari faglegt mat á árangri af sérkennslu, sértækum stuðningi í skóla- og frístundastarfi, skólaþjónustu og þjónustu velferðarsviðs við börn og fjölskyldur. Stýrihópurinn telur vænlegra að í stað þess að úttekt verði gerð á sérkennslu eins og tillaga fulltrúans leggur til, þá verði teknar upp árangursmælingar til frambúðar á víðara sviði en einungis sérkennslu þannig að sífellt verði hægt að meta árangur af þeim stuðningi sem börn njóta. Miklar breytingar eru framundan á stuðningi til barna og fjölskyldna þeirra þar með talið barna með sérstakar þjónustubarfir, m.a. vegna innleiðingar væntanlegra laga um farsæld barna og nýrrar velferðarstefnu Reykjavíkurborgar og telur stýrihópurinn að ákveðin soun fælist í því að meta árangur af framkvæmd sem verið er að breyta. Nærtækara er að undirbúa strax árangursmælingar á nýrri framkvæmd.

5. Tillaga um að skólasálfræðingar hafi aðsetur í skólum og heyri undir skólastjórnendum.

Á fundi borgarstjórnar 19. janúar 2021 var samþykkt að vísa svohljóðandi tillögu fulltrúa Flokks fólksins til stýrihópsins:

Flokkur fólksins leggur til að sálfræðingar skólaþjónustu hafi aðsetur í þeim skólum sem þeir sinna. Einnig er lagt til að skólasálfræðingar heyri undir skólastjórnendum sem ákvarði í samráði við nemendaverndarráð verkefnalista sálfræðings án miðlægra afskipta. Fjarlægð skólasálfræðinga frá skólunum dregur úr skilvirkni. Biðlisti til skólasálfræðinga er í sögulegu hámarki. Nú í janúar 2021 bíða 837 börn ýmist eftir fyrstu eða frekari þjónustu. Barn bíður mánuðum saman eftir að hitta skólasálfræðing og foreldrar hafa upp til hópa ekki hugmynd um hver sálfræðingur skólans er. Með því að færa aðsetur sálfræðinga til skólanna væru þeir í daglegri tengingu við börnin og kennara og yrðu hluti af skólasamfélaginu. Skilvirkin yrði meiri og þjónusta við börnin betri. Þverfaglegt samstarf sálfræðinga á þjónustumiðstöð gæti haldið áfram engu að síður, nú t.a.m einnig í gegnum fjarfundarbúnað. Lagt er jafnframt til að

yfirboðarar skólasálfræðinga verði skólastjórnendur en ekki þjónustumiðstöðvar. Enda þótt nemendaverndarráð hafi áhrif á verkefnalista sálfræðingsins, er nærtækast að skólastjórnendur og nemendaverndarráð stýri beiðnum til skólasálfræðingsins. Fram hefur komið hjá einstaka skólastjórnendum að þeir upplifi að þeir fái litlu ráðið um forgang mála til sálfræðings, jafnvel í brýnum málum.

Stýrihópurinn hefur lagt til í tillögu nr. 1 að tilraunarverkefnið Betri borg fyrir börn verði innleitt í öllum hlutum borgarinnar. Í því verkefni hefur verið unnið markvisst að því að samþætta þann stuðning sem er veittur í skóla og af skólaþjónustu velferðarsviðs. Full samstaða er milli skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs að skólasálfræðingar vinni sem næst barninu í samvinnu við kennara og annað fagfólk skóla. Þegar vinna verður sett af stað við endurskoðun verkferla í skólaþjónustu, sbr. tillaga nr. 4 að ofan, þá verður vítt samráð haft við notendur þjónustunnar, aðstandendur þeirra og starfsfólk sviðanna beggja. Með þeirri nálgun má búast við því að besta framkvæmd þjónustunnar nái fram að ganga.

10. Ýmis gögn sem stýrihópurinn vann með

Menntun fyrir alla á Íslandi

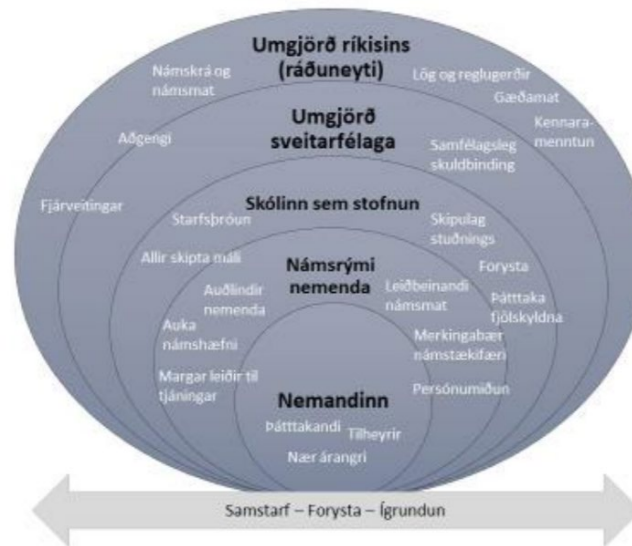
Mennta- og menningarmálaráðuneytið fékk Evrópumíðstöðina um nám án aðgreiningar og sérþarfir til að gera úttekt á framkvæmd stefnu um menntun án aðgreiningar á Íslandi. Úttektin var unnin árið 2016 af hálfu starfsfólks og ráðgjafa Evrópumíðstöðvarinnar og gefin var út skýrslan [Menntun fyrir alla á Íslandi – Úttekt á framkvæmd stefnu um menntun án aðgreiningar á Íslandi](#). Mennta- og menningarmálaráðuneyti, 2017. Þar eru settar fram sjö megintillögur sem miðast allar við það yfirlýsta markmið menntakerfisins að tryggja skilvirkari stefnumótun og framkvæmd á sviði menntunar án aðgreiningar, bæði á vettvangi ríkis og sveitarfélaga og í öllum skólum og aldurshópum. Eftirfarandi megintillögur eru tengdar verkefnum sem nauðsynlegt er talið að ráðast í til að tryggja að viðmið og vísbendingar, sem skilgreindar hafa verið, festist í sessi sem þættir í stefnumótun og framkvæmd í íslenska menntakerfinu.

1. **Tryggt verði að allir í skólasamfélaginu líti á skólastarf án aðgreiningar sem grundvöll gæðamenntunar fyrir alla nemendur.** Í þessu skyni þarf að efna til umræðna meðal þeirra sem eiga hagsmuna að gæta á sviði menntamála á landsvísi og í einstökum sveitarfélögum um hvers konar skólar og lærdómssamfélög séu eftirsóknarverð og bestu leiðirnar að því takmarki.
2. **Tryggt verði, með hliðsjón af niðurstöðu slíkra umræðna, að löggjöf og stefnumótun á vettvangi ríkis og sveitarfélaga stuðli að uppbyggingu menntunar án aðgreiningar á grundvelli réttar hvers og eins.** Löggjöf og stefnumótun á sviði menntunar án aðgreiningar á öllum skólastigum þarf að byggjast á því að styðja alla nemendur til virkrar þátttöku, örva áhuga þeirra og gefa þeim sem fjölbreyttust tækifæri til náms. Úttekt á framkvæmd stefnu um menntun án aðgreiningar á Íslandi.
3. **Mörkuð stefna ríkis og sveitarfélaga á sviði menntunar án aðgreiningar verði nýtt til að festa í sessi stjórnunarháetti og gæðastjórnunaraðferðir sem stuðla að árangursríkri framkvæmd á öllum stigum kerfisins.** Skýra þarf betur einstök þrep stjórnskipunarinnar, þ.e. vinnuferla og kerfisþætti sem stuðla að samhæfðri starfsemi á einstökum skólastigum og hjá starfsfólki menntakerfisins.
4. **Til þess að tryggja góðan árangur af framkvæmd markaðrar stefnu á öllum stigum kerfisins verði teknar upp sveigjanlegar reglur um ráðstöfun fjármuna sem auka hæfni kerfisins til að vinna að menntun án aðgreiningar.** Í þessu skyni ber að hverfa frá viðbragðsmiðuðum fjárframlögum og leggja þess í stað áherslu á íhlutun og forvarnir, en einnig þarf að endurskoða allar reglur um fjárframlög frá grunni. Leggja ber áherslu á að draga úr formlegum kröfum um greiningu, því að þær hafa leitt til þess að helsta leiðin til að veita nemendum sem eiga í erfiðleikum í námi viðeigandi aðstoð er að flokka þá í samræmi við greinda þörf.
5. **Byggt verði upp, bæði í grunnmenntun og á vettvangi faglegrar starfsþróunar, námsframboð fyrir fagfólk sem fellur vel að stefnumörkun ríkis og sveitarfélaga og áætlunum á sviði skólaþróunar, til þess að allir þeir sem vinna að menntamálum eigi þess kost að tileinka sér árangursrík vinnubrögð á grundvelli stefnu um menntun án aðgreiningar.** Í þessu skyni þarf að setja lágmarksviðmið um veitta þjónustu á grundvelli markaðrar stefnu ríkis og sveitarfélaga um menntun án aðgreiningar, öllum þeim til leiðbeiningar sem sinna menntun og þjálfun á þessu sviði. Ætla má að þannig megi tryggja eðlilegt samræmi grunnmenntunar og starfsþróunar og gefa starfsfólki færi á að þroska með sér jákvæð viðhorf og gildi, auk þess að efla þekkingu, skilning og færni allra þeirra sem sinna menntamálum á öllum stigum kerfisins.
6. **Aukin verði geta stuðningskerfa á öllum skólastigum til að laga námsumhverfið að menntun án aðgreiningar með heilstæðu framboði á ráðgjöf og stuðningi.** Stuðningskerfið verður að taka á misvægi í aðgangi að námi og námsaðstöðu sem rekja má til aldurs og búsetu. Tryggja verður nemendum, aðstandendum þeirra og skólum lágmarksaðstoð óháð búsetu og því hvaða skóla nemendurnir sækja.

7. *Efla verði geta allra sem starfa á leik-, grunn- og framhaldsskólastigi til að ígrunda og framkvæma dagleg störf sín með menntun án aðgreiningar að leiðarljósi og til að byggja upp lærdómssamfélög án aðgreiningar.* Styðja þarf allt starfsfólk skóla til að taka ábyrgð á því, sem einstaklingar og í sameiningu, að komið sé til móts við þarfir allra nemenda. Kanna þarf enn frekar en gert hefur verið hvernig hægt er að efla sjálfsrýni og þróunarstarf í skólum og skólaþjónustu.

Mennta- og menningarmálaráðuneytið stóð fyrir fundum um allt land þar sem niðurstöður úttektarinnar voru kynntar fyrir pólitískum fulltrúum sveitarfélaga og lykilstarfsfólki úr málaflokknum. Haldnir voru um 40 fundir sem um 2000 manns tók þátt í. Í skýrslu ráðuneytis, [Menntun fyrir alla – horft fram á veginn](#) er greint frá niðurstöðu fundanna og settar fram tillögur um hvernig festa megi betur í sessi stefnu yfirvalda um menntun fyrir alla á Íslandi.

Tillögurnar eru byggðar á því að sameiginlegt markmið allra aðgerðanna sem í þeim felast sé að auka gæði náms allra nemenda og að menntakerfið í heild beri sameiginlega ábyrgð á því. Gengið út frá því að ábyrgð á tilteknum málaflokkum geti tilheyrt einu eða fleiri lögum og séu á ábyrgð hagsmunaaðila og stjórnenda sem þar starfa. Tilgreindir eru fjórir flokkar, námsrými nemenda, skólinn sem stofnun, umgjörð sveitarfélaga og umgjörð ríkisins.

Markmið allra tillagna beinist að því að nemendur séu fullgildir þátttakendur í skólastarfinu, tilheyri styðjandi námssamfélagi í skóla þar sem fjölbreytileiki er virtur, búi við sambærileg gæði námsreynslu og námsumhverfis, fái vitsmunalega kerfjandi viðfangsefni sem hæfa þeim, nái árangri og hafi lýðræðislegan rétt til sjálfræðis og þátttöku í ákvörðunum um nám og annað skólastarf.

Tillögurnar taka til eftirfarandi þátta:

- Kennaramenntun og starfsþróun
- Lærdómssamfélög
- Starfsaðstæður í skólum
- Mat á skólastarfi
- Skólaþjónusta
- Samspil kerfa og nýting fjármagns

Reykjavíkurborg þarf að taka tillit til ofangreindra tillagna við endurskipulagningu á stoðþjónustu sem borgin veitir börnum með sérstakar þjónustuþarfir. **Frumvarp til laga um samþættingu þjónustu í þágu farsældar barna**

Í frumvarpi félags- og barnamálaráðherra um samþættingu þjónustu í þágu farsældar barna sem lögð voru fyrir Alþingi 30. nóvember 2020 segir að markmið laganna sé að börn og foreldrar sem á þurfa að halda hafi aðgang að samþættri þjónustu við hæfi án hindrana. Við framkvæmd laganna eigi að tryggja réttindi barna í samræmi við stjórnarskrá og alþjóðlegar skuldbindingar sem Ísland er aðili að og er í því samhengi bent á samning Sameinuðu þjóðanna um réttindi barnsins. Fram kemur að þeir sem beri ábyrgð samkvæmt lögnum skulu: „ 1. Fylgjast með velferð og farsæld barna og foreldra og meta þörf fyrir þjónustu. 2. Bregðast við þörf barna og foreldra fyrir þjónustu á skilvirkan hátt um leið og hún vaknar. 3. Eiga samráð sín á milli með það að markmiði að þjónusta sé samfelld og samþætt í þágu velferðar og farsældar barna og foreldra.“

Í kynningartexta með frumvarpinu í samráðsgátt stjórnvalda segir m.a.: „Drögum að frumvarpi til laga um samþættingu þjónustu í þágu farsældar barna er ætlað að stuðla að samvinnu aðila. Þar er fjallað um samþættingu þjónustu margra þjónustukerfa sem starfa með stoð í lögum og veita þjónustu sem skiptir máli fyrir farsæld barns, þ.m.t. menntun, heilbrigðisþjónusta, félagsþjónusta og löggæsla.

Þjónustu verður stigskipt í þrjú þjónustustig samkvæmt samræmdum mælikvörðum sem koma fram í frumvarpinu. Ítarlegri útfærsla stigskiptingarinnar verður í höndum ráðherra sem fara með viðkomandi málefnasvið.

Lagðar eru skyldur á þjónustuveitendur að fylgjast með barni og bregðast við ef þeir verða varir við að þörfum barns sé ekki mætt.

Lagt er til að tryggja öllum börnum aðgang að tengilið á heilsugæslu, í leik-, grunn- eða framhaldsskóla eða hjá félagsþjónustu sveitarfélags. Hann veitir barni og foreldrum leiðbeiningar og aðstoð vegna þjónustu á fyrsta stigi. Ef þess er óskað aflar tengiliður upplýsinga frá öðrum sem veita barni þjónustu og getur skipulagt og fylgt eftir samþættingu þjónustunnar.

Ef barn þarf frekari eða sérhæfðari þjónustu en er veitt á fyrsta stigi tilnefnir sveitarfélag málstjóra annars og/eða þriðja þjónustu í þágu barnsins. Málstjóri kemur á fót stuðningsteymi með þeim sem veita barni þjónustu. Stuðningsteymi vinnur stuðningsáætlun þar sem þjónusta sem barnið og foreldrar þess þurfa á að halda er samþætt.“

Ljóst er að þegar farsældarfrumvarpið verður að lögum, sem skv. gildistökuákvæði verður 1. janúar 2022, hefur það í för með sér endurskoðun á skipulagi þjónustu við börn, m.a. hjá Reykjavíkurborg. Við samþykkt verða aðrir lagabálkar er varða börn teknir til endurskoðunar og breytt í samræmi við farsældarlögin.

Meirihlutasáttmáli. Viðreisnar, Samfylkingarinnar, Pírata og Vinstri grænna fyrir borgarstjórn Reykjavíkur kjörtímabilið 2018 til 2022

Í [meirihlutasáttmálanum](#) er fjallað um þjónustu við börn með sérstakar þjónustuþarfir en þar kemur fram að efla þurfi þjónustu við nemendur með fjölbættar þarfir og fjölskyldur þeirra og tryggja forvarnarstarf og snemmtæka íhlutun óháð greiningum. Einnig er komið inn á að eflingu aðgerða til að draga úr kvíða barna á grunnskólaaldri, með heilsueflingu og með því að tryggja nauðsynlega sálfræðiþjónustu, til dæmis með endurskipulagningu þjónustunnar og í samstarfi við heilsugæslu.

Menntastefna Reykjavíkurborgar til 2030

Meginmarkmið [Menntastefnu Reykjavíkurborgar](#) er að öll börn vaxi, dafni og uni sér saman í lýðræðislegu samfélagi sem einkennist af mannréttindum og virðingu fyrir fjölbreytileika mannlífs. Tvö leiðarljós vísa veginn á næstu árum, hið fyrra er „Barnið sem virkur þátttakandi“ og hið síðara er „fagmennska og samstarf í öndvegi“.

Framtíðarsýnin er að í kraftmiklu skóla- og frístundastarfi öðlast börn og unglingar menntun og reynslu til að láta drauma sína rætast og hafa jákvæð áhrif á umhverfi og samfélag. Grundvallarþættir stefnunnar eru fimm; Félagsfærni, Sjálfsefning, Læsi, Sköpun og Heilbrigði.

Í almennum aðgerðum Menntastefnunnar er lögð áhersla á að einfalda allt stoðkerfi við börn, samþætta í eina heild skipan og verklag skólaþjónustu, beita snemmtækri íhlutun og draga úr greiningum sem forsendu fjárveitinga.

Einfalda á allt stoðkerfi við börn með sérstakar þarfir með það að markmiði að veita börnum þjónustu í nærumhverfi þeirra. Samþætta á í eina heild skipan og verklag skólaþjónustu, sérkennslu og stuðnings í skóla- og frístundastarfi. Lögð verður áhersla á snemmtæka íhlutun og markviss inngríp sem skila börnum mælanlegum framförum auk þess sem dregið verður úr vægi greininga sem forsendu fjárveitinga.

Þegar hefur verið hafist handa við fjölmörg verkefni sem öll miða að þessum áherslum, sjá nánari umfjöllun um verkefni hér að aftan.

Velferðarstefna Reykjavíkurborgar

Velferðarráð samþykkti haustið 2019 að mótuð yrði heildstæð stefna á sviði velferðarmála til næstu tíu ára. Þar réð miklu að breyttar kröfur eru til þjónustu og það kallar á breytt vinnulag sem hefur áhrif á starfsþróun sviðsins. Unnið hefur verið að [mótun stefnunnar](#) í samvinnu við hagsmunaaðila, kjörna fulltrúa, starfsfólk velferðarsviðs og samstafsaðila. Þá var einnig sett á laggirnar sérstök íbúagátt þar sem notendur þjónustu og aðrir borgarþátttakar gátu sagt sína skoðun á velferðarþjónustu borgarinnar. Stefnunni er ætlað að móta ramma um vinnubrögð og verklag í velferðarþjónustu en leysir ekki af hólmi fyrirliggjandi stefnur í málaflokkum sem heyra undir velferðarsviði, s.s. stefnu í málefnum eldri borgara, fatlaðs fólks og heimilisláusra. Fyrirséð að slíkar stefnur lifi áfram samhliða velferðarstefnunni. Velferðarstefnan var lögð fyrir velferðarráð til kynningar 3. febrúar sl. Stefnan byggir á 7 stefnuáherslum og tilgreinir 24 stefnumarkandi forgangsverkefni. Stefnuáherslur eru eftirfarandi, Engin tvö eru eins (einstaklingsmiðuð þjónusta og sérhæfing); Nálægð og aðgengileiki (nálæg notanda og stafrænar lausnir); Þjónustulipurð og skilvirkni (samþætting þjónustu, skipulag og notendamiðuð þjónusta); Virðing og umhyggja (valdefling og unnið gegn fordómum); Frumkvæði og forvarnir (forvarnir og gagnadrifin nálgun); Samtal og samráð (samráð við hagsmunaaðila og upplýsingagjöf) og Fagmennska og framsýni (mannauður).

Velferðarráð vísaði stefnunni á fundi sínum til breiðs samráðs íbúa og hogaðila og var samhliða unnið á velferðarsviði að kostnaðarmetinni aðgerðaáætlun og nauðsynlegum stjórnskipulagsbreytingum til að ná fram markmiðum stefnunnar. Stefnan mun lögð fyrir velferðarráð að nýju til samþykktar ásamt aðgerðaáætlun í júní 2021.

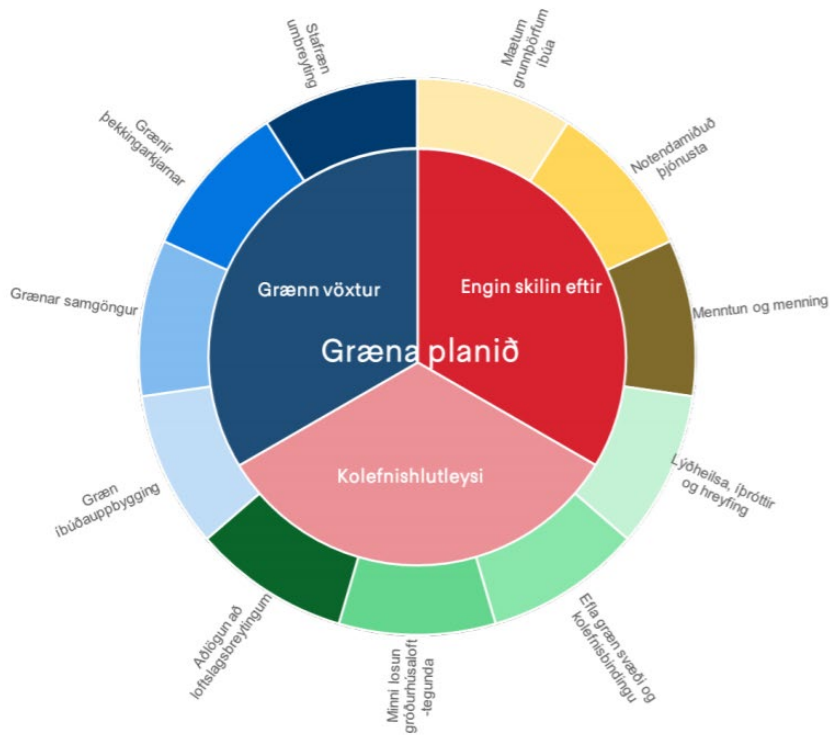
Framkvæmdaáætlun Barnaverndar Reykjavíkur

Framkvæmdaáætlun Reykjavíkurborgar í barnavernd 2019-2023 ber yfirskriftina [Jöfn tækifæri til að láta drauma rætast](#) sem kallast á við Menntastefnu Reykjavíkurborgar og aðra stefnumörkun borgarinnar í málefnum barna, svo sem forvarnaráætlun. Hlutverk Barnaverndar er að stuðla að því að öll börn hafi jöfn tækifæri til að láta drauma sína rætast. Í því felst að veita börnum og fjölskyldum þeirra viðeigandi stuðning til að nýta styrkleika sína. Framkvæmdaáætlunin byggir á fimm áhersluverkefnum og fjölda aðgerða sem styðja við hvert áhersluverkefni. Framtíðarsýnin er að þjónusta við börn í Reykjavíkurborg einkennist af samvinnu allra aðila um forvarnir og snemmtæka þjónustu á vettvangi barna með hagsmuni þeirra að leiðarljósi.

Græna planið, sóknaráætlun Reykjavíkurborgar

[Græna planið](#) er sóknaráætlun Reykjavíkurborgar sem dregur saman á einn stað helstu lykilverkefni og grænar fjárfestingar í borginni á komandi 10 árum. Það er framtíðarsýn um borgarsamfélag sem einkennist af heilnæmu umhverfi, jöfnum tækifærum og öflugu atvinnulífi sem gengur ekki á náttúru- auðlindir.

Lykilviddir græna plansins eru þrjár; efnahagsleg, samfélagsleg og umhverfisleg en sjálfbærni næst ekki nema tillit sé tekið til allra þriggja þátta. Einn þáttanna ber yfirheitið **Engin skilin eftir** og þar er framtíðarsýnin að í **Reykjavík, borg fyrir fólk**, verði græna umbreytingin byggð á réttlæti, sanngirni og þátttöku. Íbúar búi við öryggi og geti haft jákvæð áhrif á eigið líf og annarra í nútíð og framtíð. Borgarsamfélagið sé fyrir alla og hvatt er til samstöðu þegar erfiðleikar steðja að. Lýðræðisleg vinnubrögð, skilningur á fjölbreytileika mannlífs og jöfn framsetning ólíkrar menningar eru allt lykilatriði í því að ná fram jöfnuði. Lykilstefnur við innleiðingu Borgar fyrir fólk eru menntastefna, velferðarstefna og þjónustustefna.

Nokkrir starfshópar um málaflokkinn:

- Starfshópurinn *Barnið í forgrunni* - Starfshópurinn skilaði skýrslu í júlí 2019. Þar var lögð fram tillaga um verklag við mat á þjónustubörf, útfærslu þjónustu og framkvæmd hennar. Tillagan byggir á vinnu starfshóps á vegum Reykjavíkurborgar en Greiningar- og ráðgjafastöðvar ríkisins og fulltrúar Þroska- og hegðunarstöðvar komu að vinnu hans á seinni stigum.
- Starfshópur um **sameiginlega stefnu um skóla- og frístundastarf án aðgreiningar** með áherslu á sérkennslu og stuðning í skóla- og frístundastarfi lagði fram í janúar 2020 greinagerð með hugmyndum sem hægt verður að nýta til stefnumörkunar málaflokksins.
- Starfshópar um þjónustu við börn með **einhverfu og á einhverfurófinu** skilaði niðurstöðum á árinu 2020.
- Starfshópur um **þjónustu sértækra félagsmiðstöðva** mun skilaði niðurstöðum á árinu 2020.
- Erindisbréf vegna starfshóps um snemmtæka íhlutun vegna hegðunarvanda í grunnskólum er á lokametrunum. Áhersla skóla- og frístundasviðs og velferðasviðs er að draga úr alvarlegan hegðunarvanda í grunnskólum borgarinnar með snemmtækri íhlutun. Til að ná því markmiði verði samstarf skóla, hegðunarráðgjafa, sálfræðinga, kennsluráðgjafa og annarra fagaðila aukið og gert markvissara. Hópurinn á að skila niðurstöðum í lok mars 2021.

Verkefnisstjórn undirbúnings aðgerða vegna nýrrar löggjafar um farsæld barna og um innleiðingu, sbr. tillögu 6 hér að framan, mun nýta niðurstöður ofangreindra starfshópa í sinni vinnu.

Úrræði á vegum sviðanna

Málefni í vinnslu – staðan vor 2021

Hér verður stuttlega gerð grein fyrir nokkrum verkefnum sem hafa verið sett af stað undanfarin ár sem miða við að bæta þjónustu við börn með sérstakar þjónustubarfir. Um er að ræða samstarfsverkefni á milli skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs og verkefni hvors sviðs um sig.

Samstarfsverkefni

- *Betri borg fyrir börn*, þróunarverkefnið í Breiðholti - Tilgangurinn er að gera samstarf SFS og VEL í þjónustu við börn og fjölskyldur þeirra markvissara. Markmiðið er að bæta þjónustuna og færa hana í auknum mæli í skólaumhverfi barna og ungmenna með aðferðum snemmtækra íhlutunar. Styðja á betur við starfsfólk í skóla- og frístundastarfi, færa stjórnun stofnana skóla- og frístundasviðs nær vettvangi og nýta fjármagn betur með sameiginlegum rekstri á sviði fjármála, mannvirkja og mannauðs.
- *Talmeinafræðingar* eru nú 10 sem þjóna leikskólum og grunnskólum
- *Hegðunarráðgjafar* í öllum fimm þjónustumiðstöðvum
- *Viðmið um skólasókn í Reykjavík* – vinna að því að hafa sömu viðmið um skólasókn í öllum grunnskólum til að hægt sé að taka á skólaforðun
- *Samstarf við Brúarskóla* í tengslum við *Keðjuna-samstarfsnet um þjónustu við börn og fjölskyldur* og *Skahm-skammtímadvöl ungmenna* hjá velferðarsviði, sem tengjast vinnu með börnum og unglíngum með alvarlegan hegðunarvanda
- *Samhæfingaraðili skólaþjónustu* – Sérstakur starfsmaður frá velferðarsviði var ráðinn til þess verkefnis.

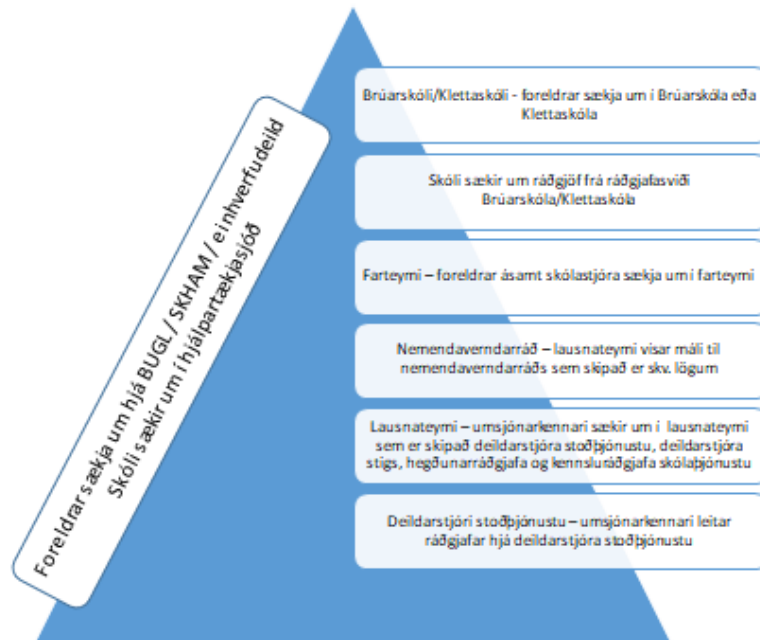
- *Velkomin verkefnið*, móttaka og aðlögun barna innflytjenda, flóttafólks og umsækjanda um alþjóðlega vernd í skóla og frístundastarf hefur verið inleitt á allar þjónustumiðstöðvar velferðarsviðs og nú er verið að huga að innleiðingu í leikskólum á þjónustusvæði Þjónustumiðstöðvar Vesturbæjar, Miðborgar og Hlíða. Verkefnið byggir á miklu samstarfi milli þjónustumiðstöðva og leik- og grunnskóla.
- *Fjárhagsleg greining í skóla- og frístundastarfi og velferðarþjónustu, til barna sem þurfa sérstakan stuðning* – Skipt eftir skólahverfum.

Skóla- og frístundasvið

- *Nýtt reiknilíkan fyrir grunnskóla* er í vinnslu. Þar er m.a. verið að endurskoða úthlutun fjármagns til barna með sérstakar þjónustuþarfir.
  - **Vísar að auknum tækifærum** (e. Learning oportunitites index – LOI) er stuðull sem reiknaður er út fyrir grunnskóla og á að endurspegla þær áskoranir sem er að finna í umhverfi nemendahópsins og geta haft áhrif á árangur hans. Lokið er mótun aðferðafræði slíks stuðuls fyrir Reykjavík sem byggir á kanadískri fyrirmynd. Starfandi er hópur um endurskoðun reiknilíkans grunnskóla sem mun meta hvort og hvernig hægt er að nýta aðferðafræði LOI til útdeilingar einhvers hluta þess fjármagns sem fer til grunnskólanna.
- *Farteymi* eru starfrækt í báðum borgarhelmingum til að þjóna þörfum vegna nemenda með alvarlegan fjölþættan vanda í grunnskólum borgarinnar. Teymin starfa innan skólanna, vinna með nemandanum og veita kennurum og öðru starfsfólki handleiðslu.
- *Brúarsmiðir* hjá Miðju máls og læsis. 100% aukning stöðugilda frá áramótum.
- *Sænskt matstæki* hefur verið tekið í notkun sem metur færni barns á eigin móðurmáli.
- *Draumaskólinn Fellaskóli* - skólasamfélag með framtíðarsýn sem felur í sér breytingar á starfsháttum. Megináhersla á leiðsagnarnám og teymisvinnu kennara, tónlist/listsköpun, málþroska, læsi, samþætt skóla- og frístundastarf og markvisst samtarf við leikskóla
- *Lausnateymi* – gefin hafa verið fyrirmæli um að þeim verði komið á í öllum grunnskólum
- *Sérkennslustjóri* – er nú í öllum leikskólum
- *Stoðdeildin Birta* hóf formlega starfsemi í ágúst 2019 í húsnæði frístundaheimilisins Álftabæjar. Deildin er skólaúrræði fyrir börn sem eru í umsóknarferli um alþjóðlega vernd hér á Íslandi og eru á aldrinum 8 til 16 ára. Gert er ráð fyrir að yngri nemendur hefji nám í sínum heimaskóla í ljósi þess að á þeim tímapunkti er verið að hefja lestrarkennslu frá grunni. Tillaga um verkefnið var samþykkt 2018 er hún var kynnt í skýrslunni *Velkomin - um móttöku innflytjenda, flóttamanna og umsækjenda um alþjóðlega vernda*. Á fyrsta starfsári verkefnisins hafa um 25 börn farið í gegnum stoðdeildina *Birtu*.
- *Börn af erlendum uppruna*. Endurskoðun á úthlutun fjármagns til stuðnings börnum af erlendum uppruna.
- *Handbók um framkvæmd vegna stuðnings og sérkennslu í leikskólum*. Útbúin hefur verið Handbók sérkennslustjóra til þess að auðvelda nýjum sérkennslustjórum aðkomu að starfinu og öllum hinum til þess að hafa sem flest er varðar sérkennslu í leikskólum á einum stað. Handbókin er rafræn og á að taka breytingum í takt við strauma og stefnur. Hægt er að nálgast handbókina á þessari slóð: <https://bit.ly/2XuRFIP>
- *Lærdómssamfélag sérkennslustjóra*. Stofnað var til þessa samstarfs haustið 2019. Í lærdómssamfélagi lærir hver af öðrum og hver með öðrum til að bæta árangur af starfi sínu.

Allir geta komið með tillögu að efnistöfum. Styrking lærdómssamfélags er árangursrík leið í starfsþróun sérkennslustjóra og styrkir þá til umbóta og árangurs. Umsjón og undirbúningur er unninn frá skrifstofu SFS.

- *Sérrúrræði*. Fjölgun plássa í Arnarskóla og ný einhverfudeild í Réttarholtsskóla.
- *Íslenskuver*

Úttekt á framkvæmd sérkennslu

Niðurstaðna viðamikillar úttektar á framkvæmd sérkennslu og stuðnings við fjölbreytta nemendahópa í 10 grunnskólum er að vænta í lok árs 2020. Hrund Logadóttir hefur umsjón með verkefninu sem í hefur falist að safna upplýsingum með því að rýna í gögn, gera kannanir, taka viðtöl, rýnihópasamtöl og fara í vettvangsathuganir í skóla.

Velferðarsvið

Keðjan – samstarfsnet fyrir börn og fjölskyldur þeirra er ný starfseining innan velferðarsviðs sem tók til starfa í janúar 2019. Hlutverk hennar er að veita stuðningsþjónustu fyrir börn, ungmenni og fjölskyldur þeirra. Með tilkomu Keðjunnar er stuðningsþjónusta veitt frá einum starfsstað í stað fimm áður. Aðgengi notenda að þjónustunni er samt sem áður í gegnum þjónustumiðstöðvar velferðarsviðs. Úrræði Keðjunnar eru:

- *Skahm* – Skammtímadvöl fyrir börn og ungmenni er nýtt úrræði á velferðarsviði. Markmið skammtímadvalarinnar er að veita börnum og ungmennum með alvarleg hegðunar- og þroskafrávik stuðning svo að vandi þeirra hafi ekki hamlandi áhrif á þroska þeirra og komi ekki í veg fyrir að þau geti notið skólagöngu eða umgengist önnur börn. Þá geta foreldrar fengið ráðgjöf í skammtímadvölinni um leið og barnið fær þjálfun í félagslegum samskiptum, auk þess sem boðið er upp á sólarhringsdvöl. Þrjú herbergi eru til ráðstöfunar í húsnæðinu og er hægt að bjóða hverju barni upp á dvöl í allt að 14 sólarhringa á mánuði. Starfsfólk fer einnig á heimili barnanna og veitir foreldrum ráðgjöf og í sérstöfum tilvikum er mögulegt að bjóða upp á sólarhringsþjónustu á heimilum barnanna. 20 til 30 börn geta fengið ráðgjöf og stuðning á vegum úrræðisins á hverjum tíma.

- *Einstaklingsstuðningur* fyrir börn og ungeni á aldrinum 6-18 ára með það að markmiði að rjúfa félagslega einangrun og njóta frístunda og félagslífs. Stuðningurinn er veittur eftir þörfum hvers og eins.
- *Einstaklingsstuðningur í litlum hópum* fyrir börn og ungmenni á aldrinum 6-18 ára með það markmið að virkja einstaklinga félagslega og til þátttöku í hópi þar sem þeim gefst færi á að æfa sig í samskiptum. Áhersla er á að tengja þau við frístund, félagsmiðstöð eða íþróttastarf í þeirra hverfi.
- *TOM (tilsjón okkar mál)* er málörvunarverkefni þar sem foreldrum er veitt ráðgjöf til að bæta málumhverfi barns sem þarf aukastuðning vegna málþroska. Unnið er með það tungumál sem foreldrar eru sterkastir í og vilja að barnið læri.
- *TOM ráðgjöf:* er stuðningur og ráðgjöf til foreldra um málörvunaraðferðir og uppeldisaðferðir þar sem ráðgjafi kemur vikulega inn á heimili í 4-6 vikur. Í hverri heimsókn kennir ráðgjafi foreldrum gagnlegar og einfaldar aðferðir til þess að bæta málumhverfi barns
- *Morgunátak:* Samstarfsverkefni Keðjunnar, Barnaverndar, skólaþjónustu og grunnskóla borgarinnar sem miðar að því að styðja við þau börn og fjölskyldur þar sem erfiðleika eru með skólasókn barns.
- *Unglingasmiðjurnar, Tröð í Gerðubergi, Stígur í Borgartúni, Unglingabruin í Borgartúni og Helgarsmiðjan í Bæjarflöt.* Tröð og Stígur veita unglíngum á aldrinum 13 -16 ára þjónustu. Markmiðið er að efla jákvæða sjálfsmýnd og færni í félagslegum samskiptum, styðja við sjálfstæði einstaklingsins og valdeflingu. Þjónustan fer fram í formi vikulegs hópstarfs. Unglingabruin er fyrir ungmenni 16-18 ára en flestir hafa nýtt sér starfið í Unglingasmiðjunum og óska eftir áframhaldandi stuðningi og hvatningu. Stuðningurinn er í formi hópstarfs sem hittist vikulega. Helgarsmiðjan er fyrir börn og ungmenni á aldrinum 10-18 ára sem greinst hafa með fötlun/raskanir sem standa þeim fyrir þrífum í félagsstarfi og samskiptum. Markmiðið er að auka félagslega færni, efla sjálfstjórn og styrkjajákvæða eiginleika og hæfileika. Hvert barn/ungmenni fær þjónustu eina helgi í viku frá kl. 12:30-19:30 laugardag og sunnudag.
- *Klókir krakkar* er námskeið ætlað börnum á aldrinum 8-12 ára með kvíðaraskanir og foreldrum þeirra. Um er að ræða gagnreynda hugræna atferlismeðferð í hópi. Námskeiðið er í 10 skipti, ein og hálf klst. í senn með heimavinnu á milli funda.
- *Haltu kúlinu* er námskeið ætlað börnum á aldrinum 13-18 ára með kvíðaraskanir og foreldrum þeirra. Um er að ræða gagnreynda hugræna atferlismeðferð í hópi. Námskeiðið er í 10 skipti, ein og hálf klst. í senn með heimavinnu á milli funda.
- *Peers* er gagnreynt úrræði ætlað börnum og ungmönnum á aldrinum 11-18 ára með slaka félagsfærni. Börnin og ungeninn mæta ásamt forráðamönnum einn og hálf klst. í senn í 14 skipti með heimavinnu á milli funda.
- *Kartaflan* er námskeið ætlað unglíngum á aldrinum 13-15 ára sem glíma við vægan tilfinningavanda. Úrræði byggir á grunnæfingum í núvitund, hugrænni atferlismeðferð og virkniþjálfun. Hópurinn hittist tvisvar í viku fyrstu tvær vikurnar og svo vikulega eftir það í samtals átta sinnum yfir sex vikna tímabil.
- *PMTO foreldrafærni* (Parent Management Training Oregon): Úrræði fyrir foreldra barna á aldrinum 4-12 ára sem felur í sér vinnu með ákveðna grunnþætti í því skyni að stuðla að jákvæðri hegðun barns og draga úr hegðunarvanda. Foreldrar fá þjálfun í gagnlegum aðferðum með áherslu á skýr fyrirmæli, vinnu með tilfinningastjórn, tengsl heimilis og skóla og samskiptatækni. PMTO er veitt í formi a) einstaklingsmeðferðar fyrir foreldra með vikulegum viðtölum í 20-25 skipti, b) hópmeðferðar þar sem hópur foreldra hittist vikulega í eina og hálf klst. í 14 skipti c) foreldranámskeiða þar sem hópur foreldra mæta vikulega í tvo og hálf klst. í senn í 8 vikur. Hvaða form PMTO er valið fer eftir því hvort hegðunarvandinn er talinn vera vægur, í áhættu á að verða mikil eða er mikill og víðtækur.

- *SPARE* (Strengthening, Parenting Among Refugees in Europe) er ætlað að ýta undir bættu aðlögun og velgengni fjölskyldunnar í nýju landi og draga úr eða koma í veg fyrir hegðunarerfiðleika og tilfinningalegan vanda barnanna. *SPARE* byggir á *PMTO* aðferðinni þar sem unnið er með ákveðin foreldraverkfæri sem sannreynt er að séu árangursrík í uppeldi. Foreldrar hittast einu sinni í viku í tvær klst. í senn í 12 vikur með heimaverkefni á milli funda. Með *PMTO* ráðgjöfum starfa tveir millimenningarmiðlarar sem byggja brú á milli þeirra og foreldra með því að túlka og miðla upplýsingum á tungumáli foreldra.

TINNA - stuðningur við einstæða foreldra og börn þeirra. Meginmarkmið er að bjóða upp á heildstæða þjónustu ólíkra aðila innan velferðar, heilbrigðis og menntakerfis sem stuðlar að bættum lífsgæðum foreldra og barna. Áhersla er á virkni, menntun og atvinnuþátttöku foreldra og styðja og hvetja börn til aukinnar þátttöku í íþrótt- og tómstundastarfi. Markhópurinn eru foreldrar sem búa við erfiðar félagslegar aðstæður.

Þá hefur velferðarsvið Reykjavíkurborgar gert þjónustustamninga við eftirfarandi samtök sem veita lágþröskuldaþjónustu: Bergið Headspace, sem er stuðnings- og ráðgjafasetur fyrir ungt fólk upp að 25 ára aldri, Foreldrahús- vímulausa æsku, sem veitir ráðgjöf til barna og ungmenna með fíknivanda, Sjónarhól, ráðgjafarmiðstöð fyrir sérstök börn til bettra lífs og ADHD samtökin.

Fylgiskjöl

Inngangur

Erindisbréf stýrihóps um heildstæða þjónustu fyrir börn með sérstakar þjónustuþarfir

Kaflí 3 – Betri borg fyrir börn

Tillaga sviðsstjóra skóla- og frístundasviðs og sviðsstjóra velferðarsviðs um að hefja þróunarverkefni í Breiðholti: Betri borg fyrir börn. Markvissara samstarf skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs í þjónustu við börn og fjölskyldur þeirra

Tillaga skóla- og frístundaráðsfulltrúa og velferðarráðsfulltrúa Samfylkingarinnar, Viðreisnar, Pírata og Vinstri grænna um að setja á fót sameiginlegan stýrihóp skóla- og frístundaráðs og velferðarráðs sem hafi það hlutverk að skoða hvernig megi tryggja heildstæða stoðþjónustu fyrir börn með sérþarfir.

Kaflí 4 - Tímabundin fjölgun sérfræðinga til að vinna úr áhrifum Covid 19 á börn og unglínga

Greining á lykiltölum skólaþjónustu.

Jafnréttisskímanir með tillögunum 6.

ERINDISBRÉF¹

Stýrihópur um heildstæða þjónustu fyrir börn með sérstakar þjónustuþarfir

Ábyrgðarmaður:

Borgarstjóri.

Inngangur:

Á sameiginlegum fundi skóla- og frístundaráðs og velferðarráðs sem haldinn var 20. september 2019 var samþykkt að setja af stað stýrihóp um heildstæða þjónustu fyrir börn með sérstakar þjónustuþarfir. Borgarráð samþykkti tillöguna á fundi 26. september 2019.

Hlutverk:

Hlutverk stýrihóps er að hafa heildarumsjón og styðja við innleiðingu breytinga á þjónustu fyrir fjölskyldur barna með sérstakar þjónustuþarfir sem veitt er af velferðarsviði og skóla- og frístundasviði. Unnið er út frá menntastefnu Reykjavíkur, nýju samstarfsneti fyrir börn og fjölskyldur þeirra og niðurstöðum úttektar Evrópumíðstöðvar um menntun án aðgreiningar á Íslandi.

Stýrihópurinn skoðar heildstætt hvernig megi samþætta og einfalda skipulag og starfsemi þeirrar stoðþjónustu sem borgin veitir börnum með sérstakar þjónustuþarfir. Markmiðið er að leggja fram tillögur að bættri þjónustu við börn og forsjáraðila þeirra, auka skilvirkni hennar og stuðla að því að hún skili börnunum framförum.

Fyrirkomulag: Hópurinn kynnir sér vinnu þeirra starfshópa sem eru að störfum varðandi málefnið og kallar sérfræðinga til samstarfs og álitsgjafar eftir því sem þurfa þykir. Hópurinn skoðar hversu vel fyrirkomulagið og fjármagnið kemur til móts við heildstæða og markvissa þjónustu við börn og fjölskyldur þeirra og skilar þeim árangri og framförum. Hópurinn mótar tillögur um breytingar á núverandi skipulagi og starfsháttum.

Helstu verkefni/viðfangsefni:

- Kynnir sér vinnu starfshópa sem hafa verið/eru að störfum varðandi þjónustu við fjölskyldur barna með sérstakar þjónustuþarfir.

---

¹ Erindisbréf skulu gerð í samræmi við reglur Reykjavíkurborgar um starfs- og stýrihópa:

http://reykjavik.is/sites/default/files/reglur_reykjavikurborgar_um_starfs-og_styrihopa.pdf Einnig er ráðlegt að fylla út eyðublaðið Skilgreining verkefnis áður en erindisbréf er gefið út í því skyni að skilgreina og afmarka verkefnið með fullnægjandi hætti.

- Kynnir sér fyrirkomulag sérkennslu og stuðnings í skólum, frístundastarfi og skólaþjónustu þjónustumiðstöðva.
- Kynnir sér fyrirkomulag samstarfs kennara, skólastjórnenda, sérfræðinga skólaþjónustu og starfsfólks skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs.
- Kynnir sér rekstur og uppbyggingu þeirra sérúrræða sem skóla- og frístundasvið og velferðarsvið nýta fyrir börn, s.s. sérdeildir, sérskóla og farðeymi.
- Kynnir sér skýrslu Evrópumíðstöðvar um menntun án aðgreiningar á Íslandi og þar til heyrandi gögn og leggja mat á hvernig rétt sé að bregðast við niðurstöðum hennar á vettvangi borgarinnar.
- Kynnir sér bakgrunn og útfærslu svokallaðs „LOI“ stuðuls um breytta útfærslu fjármagns til sérkennslu og stuðnings í grunnskólum.
- Gerir tillögur breytingar á núverandi skipulagi og starfsháttum þannig að um heildstæða og skilvirka þjónustu við börn með sérstakar þjónustuþarfir verði að ræða. Hópurinn kostnaðarmetur tillögur sínar og gerir samsvarandi hagræðingartillögur innan núverandi þjónustu.
- Skilgreinir eftirfylgni og árangursmælikvarða eftir því sem hægt er með það fyrir augum að fylgst verði reglulega með gæðum og virkni þjónustunnar í framtíðinni.
- Fylgjast með framgangi og framkvæmd verkefnisins Betri borg fyrir börn í Breiðholti, leggja mat á fýsileika þess að yfirfæra verkefnið á aðra borgarhluta og gera tillögu hvernig að því skuli staðið, verði það niðurstaða stýrihópsins.

Stýrihópurinn skipa:

Skúli Helgason, formaður skóla- og frístundaráðs, formaður.

Heiða Björg Hilmisdóttir, formaður velferðarráðs, formaður.

Helgi Grímsson, sviðsstjóri skóla- og frístundasviðs.

Regína Ásvaldsdóttir, sviðsstjóri velferðarsviðs.

Með hópnum starfi:

Aðalbjörg Dís Guðjónsdóttir, skrifstofustjóri á skóla- og frístundasviði.

Dís Sigurgeirsdóttir, skrifstofustjóri á velferðarsviði.

Til ráðgjafar og samstarfs:

Stýrihópurinn skilgreini hagsmunaaðila og eftir atvikum hafi samráð við þá áður en tillögum er skilað til ábyrgðarmanns og þar sem við á afli formlegra umsagna. Hópurinn leiti ráðgjafar hjá aðilum með sérþekkingu á viðfangsefninu eftir því sem við á.

Starfstími:

Stýrihópurinn skili ábyrgðarmanni kostnaðarmetnum tillögum 30. apríl 2020, en hafi jafnframt heimild til að koma með tillögur jafnóðum ef þörf krefur.

Reykjavík, 4. desember 2019

Dagur B. Eggertsson,
borgarstjóri

Viðtakandi: Skóla- og frístundaráð og velferðarráð

Sendandi: Helgi Grímsson, sviðsstjóri skóla- og frístundasviðs og Regína Ásvaldsdóttir sviðsstjóri velferðarsviðs.

Efni: Tillaga sviðsstjóra skóla- og frístundasviðs og sviðsstjóra velferðarsviðs um að hefja þróunarverkefni í Breiðholti: *Betri borg fyrir börn. Markvissara samstarf skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs í þjónustu við börn og fjölskyldur þeirra*

Skóla- og frístundaráð og velferðarráð samþykkja að hefja sameiginlegt þróunarverkefni í Breiðholti, *Betri borg fyrir börn. Markvissara samstarf skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs í þjónustu við börn og fjölskyldur þeirra.*

Markmið verkefnisins er að bæta þjónustu við börn, ungmenni og fjölskyldur þeirra í skóla- og frístundastarfi borgarinnar. Þá verður lögð áhersla á að þetta samstarf skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs. Færa á þjónustuna í auknum mæli í skólaumhverfi barna og ungmenna með aðferðum snemmtækrar íhlutunar. Styðja á betur við starfsfólk í skóla- og frístundastarfi og færa stjórnun stofnana skóla- og frístundasviðs nær vettvangi og nýta fjármagn betur með sameiginlegum rekstri á sviði fjármála, mannvirkja og mannauðs.

1. Stofnuð verði skóla- og frístundadeild innan þjónustumiðstöðvar Breiðholts sem heyrir undir skóla- og frístundasvið. Starfsemi leikskóla, grunnskóla og frístundastarfs í Breiðholti heyrir undir skóla- og frístundadeildina. Deildin veiti m.a. ráðgjöf um almenna starfs- og kennsluhætti, skipulag skóla- og frístundastarfs, auk þeirrar sérfræðiþjónustu sem hefur verið veitt í hverfinu á undanförunum árum. Stjórnendur deildarinnar verði næstu yfirmenn leikskólustjóra, grunnskólustjóra og forstöðumanna félagsmiðstöðva og frístundaheimila í Breiðholti.
2. Stofnað verði mannauðs- og rekstrarteymi innan þjónustumiðstöðvar Breiðholts sem sinni mannauðsþjónustu, fjármálalegri ráðgjöf og umsýslu og utanumhaldi með rekstri húsnæðis starfseininga sviðanna í hverfinu. Teymið heyrir undir hverfisstjóra Breiðholts.
3. Teymisvinna á milli skóla- og frístundadeildar og annarra sérfræðinga þjónustumiðstöðvar Breiðholts verði þétt og markviss með það að markmiði að styðja við skóla- og frístundastarf og fjölskyldur í Breiðholti. Deildarstjórar í þjónustumiðstöð Breiðholts eiga í markvissu samstarfi og funda reglulega um sameiginleg málefni deildanna með hverfisstjóra. Unnið verði á grundvelli verkefna og verkefnastjórnunar þar sem starfað verði í þverfaglegum teyimum.

4. Skrifstofa frístundamiðstöðvarinnar Miðbergs í Breiðholti verði færð í skóla- og frístundadeildina og teymi rekstrar og mannauðs. Leigu í núverandi húsnæði skrifstofu frístundamiðstöðvarinnar verði sagt upp.

Verkefnið rúmast innan fjárheimilda skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs. Flutt verði miðlæg stöðugildi frá skrifstofu skóla- og frístundasviðs í Borgartúni, starfsfólk úr frístundamiðstöð auk þess sem starfsfólk í þjónustumiðstöð Breiðholts verður flutt undir skóla- og frístundadeildina. Velferðarsvið leggur til húsnæði og búnað að Álfabakka 10.

Þróunarverkefninu verði hleypt af stokkunum seinni hluta árs 2019 og standi í allt að tvö ár. Formenn skóla- og frístundaráðs og velferðarráðs ásamt sviðsstjórum og hverfisstjóra þjónustumiðstöðvar Breiðholts munu halda reglulega samráðsfundi til að fylgja eftir markmiðum verkefnisins og kynna framgang þess í skóla- og frístundaráði og velferðarráði. Að þróunartíma loknum verður metið hvort yfirfæra eigi verkefnið á alla borgina. Matsferli verður hluti af undirbúnings- og innleiðingarferli.

Greinargerð:

Samkvæmt sveitarstjórnarlögum nr. 138/2011 er Reykjavíkurborg og öðrum sveitarfélögum skylt að annast þau verkefni sem þeim eru falin í lögum. Á grundvelli laga ber Reykjavíkurborg margvíslegar skyldur gagnvart skólum, frístundastarfi og fjölskyldum og ber að veita ýmsa þjónustu.

Í lögum um leik- og grunnskóla er kveðið á um að sveitarfélög skuli tryggja að skólalþjónusta sé veitt, ákveða fyrirkomulag hennar og stuðla að því að hún geti farið fram innan leik- og grunnskóla. Í skólalþjónustu felst annars vegar stuðningur við börn/nemendur og fjölskyldur þeirra og hins vegar stuðningur við starfsemi leik- og grunnskóla og starfsfólk þeirra.

Reykjavíkurborg er langstærsta sveitarfélagið á Íslandi og íbúasamsetning endurspeglar þverskurð þjóðarinnar. Í nútíma samfélagi er gerð síaukin krafa um gæði þjónustu og skilvirkni í þjónustuveitingu, samhliða því eru væntingar um að þjónusta sé nálæg notendum og íslensk samfélagsgerð gerir ráð fyrir tiltekinni persónulegri nálægð milli notenda og þjónustuveitenda.

Mikilvægt er að Reykjavíkurborg veiti heiltæka og samhæfða skólalþjónustu og því er eðlilegt að endurskoða og samræma þjónustuna til að tryggja að ekki sé um tvíverknað að ræða eða að mikilvæg verkefni lendi milli skips og bryggju, þ.e. milli þjónustu og verkefna skrifstofu skóla- og frístundasviðs við leikskóla, grunnskóla og frístundastarf annars vegar og þeirri skólalþjónustu við leik- og grunnskóla sem þjónustumiðstöðvar veita í dag. Ennfremur er afar mikilvægt að foreldrar og starfsfólk upplifi Reykjavíkurborg sem einn þjónustuveitanda með samhæfðri skóla- og velferðarþjónustu. Um 30% þeirra barna sem fá þjónustu sálfræðinga á þjónustumiðstöðvum, eru einnig að fá aðra þjónustu frá velferðarsviði.

Samkvæmt þjónustustefnu Reykjavíkurborgar skal veita þjónustu eins nálægt notendum hennar og kostur er á, hvort sem það er í gegnum rafrænar lausnir eða á vettvangi þar sem notandinn er staddur hverju sinni. Mikilvægt er að þjónustumiðstöðvar í hverfum borgarinnar veiti eins skilvirka og samhæfða þjónustu og kostur er.

Menntastefna Reykjavíkurborgar sem samþykkt var í borgarstjórn 20. nóvember 2018 hvetur til þróunar skóla- og frístundastarfs í skapandi lærdómssamfélagi sem mætir þörfum 21. aldarinnar. Stefnan hverfist um börnin, þarfir þeirra og velferð í nútíð og framtíð en um leið valdeflingu starfsfólks og aukna fagmennsku í skóla- og frístundastarfi. Í stefnunni er lögð áhersla á að í skóla- og frístundastarfi borgarinnar starfi framsækið starfsfólk sem rýnir eigin starfsaðferðir, vinnur saman að sameiginlegum markmiðum og tileinkar sér nýja starfs- og kennsluhætti. Þá er undirstrikað að það þurfi að styðja faglegt frumkvæði starfsfólks, veita því

rík tækifæri til starfsþróunar og markvissa ráðgjöf og handleiðslu í starfi. Í almennum aðgerðum sem fylgja menntastefnunni er m.a. að finna eftirfarandi: Einfalda á allt stoðkerfi við börn með sérstakar þarfir með það að markmiði að veita börnum þjónustu innan veggja skólans. Samþætta á í eina heild skipan og verklag skólaþjónustu, sérkennslu og stuðnings í skóla- og frístundastarfi. Lögð verður áhersla á snemmtæka íhlutun og markviss inngríp sem skila börnum mælanlegum framförum auk þess sem dregið verður úr vægi greininga sem forsendu fjárveitinga.

Í menntastefnu Reykjavíkurborgar er áhersla á að efla samstarf í öllu skóla- og frístundastarfi og samræma starfsaðferðir og skipulag eins og kostur er til þess að auka gæði þjónustunnar, áreiðanleika hennar og jafnræði borgarbúa. Þá hefur verið mörkuð sú stefna að þjónusta sé nálæg stofnunum, starfsmönnum þeirra og þeim einstaklingum sem þær þjóna, sbr. niðurstöðu vinnu við bókun 1 hjá Félagi grunnskólakennara. Þar kom fram að kennarar vildu fá ráðgjöf nær sér og fengju í ríkari mæli handleiðslu í starfi.

Yfirlýst markmið í stefnumótun í barnavernd, bæði á vettvangi ríkisins og hjá sveitarfélögum er að þjónustukerfin vinni saman, þvert á svið og stofnanir. Á nýafstöðnum vinnufundi velferðarsviðs og Barnaverndar Reykjavíkur þar sem um eitt hundrað þátttakendur sem koma að barnavernd með ýmsum hætti komu saman, var skýr niðurstaða að fagfólk þyrfti að vinna saman að málefnum barna og fjölskyldna og að þjónustan ætti að vera sem næst vettvangi, í skólum, frístundastarfi og á heimilum.

Velferðarsvið hefur hafið undirbúning, til samræmis við samþykkt borgarstjórnar frá 2. október 2018, að nýrri starfsemi með heitinu Samstarfsnet um þjónustu við börn og fjölskyldur þeirra sem veita mun börnum og fjölskyldum þeirra stuðningsþjónustu þvert á borgina. Markmiðið er m.a. að tryggja jafnt aðgengi að úrræðum, þjónustu í nærumhverfi og stuðla að nýsköpun og þróun í takt við þarfir og samfélagslegar aðstæður.

Starfsemi skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs

Í Breiðholti eru eftirfarandi starfsstöðvar starfsræktar sem heyra til starfsstöðva skóla- og frístundasviðs eða njóta framlaga og eftirlits sviðsins:

Þrettán leikskólar, þar af ellefu borgarreknir og 2 sjálfstætt reknir, fimm grunnskólar, frístundamiðstöð, þrjár stakstæðar félagsmiðstöðvar, þar af ein sértæk fyrir fötluð börn og unglínga, ein félagsmiðstöð staðsett í grunnskóla og sjö frístundaheimili. Í Breiðholti eru skráðir 26 dagforeldrar og börnum í Breiðholti stendur til boða að taka þátt í starfi Skólahljómsveitar Árbæjar og Breiðholts.

Skóla- og frístundasvið er með miðlæga skrifstofu, skrifstofu skóla- og frístundasviðs, í Borgartúni og þjónustar stofnanir sínar, leikskóla, grunnskóla og frístundastarfsemi með margvíslegum hætti frá þeim og í einhverjum tilvikum með sérhæfðum teymum sem eru úti í borgarhlutum (Miðja máls og læsis í Háaleitisskóla, Miðstöð útivistar og útináms í frístundamiðstöðinni í Gufunesbæ og Þekkingarstöð frístundastarfs um stuðning í frístundastarfi sem staðsett er í frístundamiðstöðinni í Kringlumýri.

Meðal verkefna skrifstofu skóla- og frístundasviðs gagnvart starfsstöðvum er: Fagleg stýring og ráðgjöf um innra starf stofnana, verkefnisstjórn tiltekinna verkefna s.s. jafnréttismál, ytra mat, stuðningur við úrlausn í einstaklingsmálum, stjórnendaráðgjöf, mannauðsráðgjöf, lögfræðiráðgjöf, fjármálaráðgjöf, umsýsla vegna framkvæmda, viðhalds og tækjakaupa.

Frístundamiðstöðvar eru fimm, ein í hverjum borgarhluta og heyra undir skóla- og frístundasvið. Þær þjónusta frístundaheimili og félagsmiðstöðvar í viðkomandi borgarhluta. Ein frístundamiðstöð er þekkingarmiðstöð varðandi börn sem þurfa á sérstökum stuðningi að halda í frístundastarfi. Samstarf hennar við skólaþjónustuna er ekki formlegt.

Á vegum velferðarsviðs eru starfræktar eftirfarandi starfsstöðvar:

Þjónustumiðstöð Breiðholts veitir ráðgjöf og stuðning fyrir börn, fjölskyldur og fólk á öllum aldri í borgarhlutanum. Sérstök áhersla er lögð á þjónustu við fatlað fólk, innflytjendur og fólk sem glímir við félagslegar hindranir. Þjónustumiðstöðin rekur 6 heimili fyrir fatlað fólk, dagþjónustu fyrir fatlað fólk, 2 unglingsmiðjur, 2 félagsmiðstöðvar fyrir eldri borgara, stuðningsheimili fyrir ungt fólk og fjölskyldumiðstöð með margvíslega þjónustu, m.a. verkefnið Tinnu fyrir unga foreldra. Þjónustumiðstöðin á einnig í formlegu samstarfi við heilsugæsluna og margvísleg samtök á borð við Rauða Krossinn, Hjálparstofnun kirkjunnar, foreldrafélög, íþrótt- og tómstundafélög, Barnaheill, TUFF, Hjólakraft, samtök kvenna af erlendum uppruna- og móðurmálsfélög.

Skólaþjónustu í Reykjavík er sinnt á fimm þjónustumiðstöðvum undir stjórn velferðarsviðs borgarinnar. Skólaþjónustan hefur á liðnum árum einkum beinst að þjónustu við leikskóla- og grunnskólabörn með sérstakar þarfir með aðkomu skólasálfræðinga, sérkennsluráðgjafa, hegðunarráðgjafa og félagsráðgjafa sem starfa í þjónustumiðstöðvum. Þjónustumiðstöðvar hafa leitt margvísleg verkefni er lúta að nemendum og skólastarfi s.s. læsisverkefni (LÆM), heilsuefningu hverfa, snemmtæka íhlutun, skimun og forvarnarstefnu borgarinnar.

Tilgangur verkefnisins

Tilgangur verkefnisins er:

- Að samhæfa eins og kostur er alla skóla-, frístunda- og velferðarþjónustu í borgarhlutanum og auka þverfaglega samvinnu t.d. við heilbrigðisþjónustu.
- Að öll skóla- og frístundaþjónusta sé heiltæk, þ.e. varði heildarþjónustuþörf leikskóla, grunnskóla, frístundaheimila og félagsmiðstöðva frá Reykjavíkurborg, þ.e. stjórnendur, starfsmenn, börn og foreldrar.
- Að styrkja samlegð og samfellu þjónustu við skóla, félagsmiðstöðvar og frístundaheimili þannig að þjónustan stuðli að auknu samstarfi og um leið auknum gæðum í starfi með börnum á leik- og grunnskólaaldri.
- Auka dreifstýringu í leikskóla- og grunnskólastarfi þannig að hún verði áþekkt því sem nú er í frístundastarfi¹ svo að stjórnendur leik- og grunnskóla finni fyrir meiri nálægð frá stjórnendum og ráðgjöfum Reykjavíkurborgar.
- Að mannauður og fjármagn í öllu skóla-, frístunda- og velferðarstarfi nýtist sem best. Með auknu samstarfi og samhæfingu milli stofnana opnast möguleikar á að samnýta mannauð og fjármagn í ríkari mæli.

Útfærslan í þjónustumiðstöð Breiðholts

Hverfisstjóri

Hverfisstjóri ber ábyrgð á rekstri og starfsemi þjónustumiðstöðvarinnar gagnvart sviðsstjóra velferðarsviðs. Skrifstofa hverfisstjóra ber ábyrgð á samhæfingu innan hverfisins og innri og ytri tengslum

Skóla- og frístundadeild

Stofnuð verði skóla- og frístundadeild innan þjónustumiðstöðvar Breiðholts sem heyri undir skóla- og frístundasvið. Starfsemi leikskóla, grunnskóla og frístundastarfs í Breiðholti heyri undir skóla- og frístundadeildina. Deildin veiti ráðgjöf um almenna starfs- og kennsluhætti,

---

¹ Skrifstofustjóri frístundaskrifstofu er næsti yfirmaður 5 framkvæmdastjóra frístundamiðstöðva sem síðan stýra starfi í sínum borgarhluta. Skrifstofustjóri leikskólaskrifstofu er næsti yfirmaður allra leikskólastjóra í borginni (sem eru 63). Skrifstofustjóri grunnskóla er næsti yfirmaður allra grunnskólastjóra í borginni (sem eru 36).

skipulag skóla- og frístundastarfs, auk þeirrar sérfræðipjónustu sem hefur verið veitt í hverfinu á undanförunum árum.

Skóla- og frístundadeildin verði þrískipt, leikskólahluti, grunnskólahluti og frístundahluti og myndi eina samverkandi heild. Viðkomandi skrifstofustjóri fagskrifstofa skóla- og frístundasviðs í Borgartúni verði næsti yfirmaður viðkomandi deildarstjóra² skóla- og frístundadeildar í Breiðholti. Skóla- og frístundadeild starfar í nánu samstarfi við hverfisstjóra í Breiðholti og aðra deildir þjónustumiðstöðvarinnar.

Störf í skóla- og frístundadeild verði skipuð starfsfólki sem nú þegar er við störf í skólaþjónustu (kennsluráðgjafar, hegðunarráðgjafar, daggæsluráðgjafi og talmeinafræðingur), eru við störf í frístundamiðstöð (framkvæmdastjóri og tveir deildarstjórar) og nýjar stöður (deildastjórar leikskólahluta og grunnskólahluta).

Mannauðs- og rekstrarteymi

Stofnað verði mannaúðs- og rekstrarteymi innan þjónustumiðstöðvarinnar sem sinni mannaúðsþjónustu og fjármálalegri ráðgjöf við starfseiningar sviðanna í hverfinu og umsýslu og utanumhaldi með rekstri húsnæðis starfseininganna. Teymið heyrir undir hverfisstjóra.

Störf í mannaúðs- og rekstrarteymi verði skipuð sérfræðingi fjármála og reksturs sem nú þegar starfar á þjónustumiðstöðinni auk fjármálastjóra frá frístundamiðstöð skóla- og frístundasviðs og nýjum stöðugildum rekstrarráðgjafa mannvirkja og mannaúðsráðgjafa. Ný stöðugildi verði fjármögnuð með flutningi fjármagns frá miðlægum skrifstofum til þjónustumiðstöðvar sem svarar til eins stöðugildis rekstrarráðgjafa mannvirkja og 50% stöðugildis mannaúðsráðgjafa frá skrifstofu skóla- og frístundasviðs og 50% stöðugildis mannaúðsráðgjafa frá velferðarsviði.

Aðrar deildir þjónustumiðstöðvarinnar

Sálfræðipjónusta þjónustumiðstöðvar vinnur að þjónustu við stofnanir, þjónustu við einstaklinga innan stofnana og þjónustu við einstaklinga og fjölskyldur. Sálfræðideildin heyrir áfram undir velferðarsviði. Sálfræðipjónusta mun vinna náið með skóla- og frístundadeild í markvissri teymisvinnu.

Fjölmenningarstarf er m.a. byggt upp í kringum Fjölskyldumiðstöðina í Gerðubergi. Skipað verður þekkingarteymi sem vinnur í þjónustumiðstöð, grunnskóla, leikskóla og frístundastarfi með bakland í Fjölskyldumiðstöðinni í Gerðubergi. Lögð verður áhersla á menningarmiðlun og brúarsmiði við samþættingu samfélagsins.

Hverfisstjóri stuðlar að auknum félagsauði í Breiðholti með virku samstarfi t.d. við íþróttafélög, trúfélög, menningarfélög, íbúasamtök, hverfaráð, stofnanir borgarinnar í Breiðholti og ríkisstofnanir. Þetta hlutverk styrkist enn frekar við stofnun skóla- og frístundadeildar t.d. vegna starfsemi frístundamiðstöðvar, félagsmiðstöðva og frístundaheimila. Eitt af hlutverkum hverfisstjóra er að tryggja samráð og eftirfylgni áætlana um heilsueflingu og forvarnir. Áhersla á lýðheilsu og forvarnir eflist til muna með tilkomu skóla- og frístundadeildarinnar. Ef upp koma flóknar aðstæður í borgarhluta t.d. áhættuhegðun í unglingshópum, samhæfir hverfisstjóri aðgerðir deilda þjónustumiðstöðvar, lögreglu og annarra stofnana/samtaka sem vinna að lausn vandans.

Lögð er áhersla á að húsnæði þjónustumiðstöðvarinnar sé skipulagt að mestu sem opið rými og fjölbreytt vinnusvæði sem hentar ólíkum einstaklingum og fagaðilum. Þess verði gætt að ekki verði skipt upp í afmarkaðar „skrifstofur“ í rými til þess að forðast að til verði „síló“. Horft verði til verkefna við tilhögun vinnurýma.

---

² Starfsheiti yfirmanns frístundamiðstöðvar er framkvæmdastjóri.

Nánari tilhögun samstarfs nýrrar skóla- og frístundadeildar og mannauðs- og rekstrar-teymis við aðra starfsemi þjónustumiðstöðvar verði hluti af innleiðingarátlan.

Teymisvinna

Teymisvinna á milli skóla- og frístundadeildar og annarra sérfræðinga þjónustumiðstöðvar Breiðholts verði þétt og markviss með það að markmiði að styðja við skóla- og frístundastarf og fjölskyldur í Breiðholti. Deildarstjórar í þjónustumiðstöð vinni saman og fundi reglulega um sameiginleg málefni deildanna með hverfisstjóra. Unnið verði á grundvelli verkefna og verkefnastjórnunar þar sem starfað verði í þverfaglegum teyimum. Áhersla verði lögð á að þjónustan verði í ríkara mæli veitt í daglegu umhverfi barna og starfsmanna í skóla- og frístundastarfi með aðferðum snemmtækrar íhlutunar.

Þverfagleg skólateymi

Um hvern leikskóla og grunnskóla og þar til heyrandi frístundaheimili og félagsmiðstöð starfar þverfaglegt teymi:

- Fulltrúi/ar viðkomandi skólastigs og frístundaþjónustu.
- Fulltrúi sálfræðiþjónustu.
- Fulltrúi/ar velferðarþjónustu (barna- og fjölskyldu).

Þessir aðilar eru einnig hluti af lausnateymi og/eða nemendaverndarráði hvers leikskóla og grunnskóla. Þessi uppskipting er gerð til að auka persónuleg tengsl lykilstarfsmanna sem vinna með viðkomandi stofnun.

Markmið samstarfs er að:

- Auka þverfaglega samvinnu.
- Nýta betur og styrkja þau úrræði sem notuð eru í skóla-, frítíma og velferðarþjónustu með börnum.
- Nýta betur þá sérþekkingu sem er úti í skólunum og í þjónustumiðstöð.
- Draga úr þörf fyrir greiningar.
- Draga úr þörf fyrir aðkomu barnaverndar

Það er í starfi teyma sem samstarf um skóla-, frístunda-, sálfræði- og velferðarþjónustu á að eflast enn frekar milli skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs. Í teymunum á ný nálgun í barnaverndarmálum að kristallast.

Samstarf innan skóla- og frístundadeilda

Kennsluráðgjafi, leikskólaráðgjafi, hegðunarráðgjafar, þjálfunarráðgjafi, talmeinafræðingur, ráðgjafabroskaþjálfari frístundastarfs vinna þvert á deildir og vinna markvisst að menntun án aðgreiningar. Byggð verður upp þekking á starfsstöðum skóla- og frístundasviðs í vinnu með fjölbreyttan nemenda/barnahóp í samstarfi við sálfræðinga sálfræðiþjónustu og sérfræðinga velferðarþjónustu (s.s. barna og fjölskyldudeild). Deildirnar halda reglulega fundi um sameiginleg málefni sín.

Samstarf skóla- og frístundadeilda við skóla, frístundaheimili og félagsmiðstöðvar

Skóla og frístundadeild á í virku frumkvæðissamstarfi við hvern skóla, frístundaheimili og félagsmiðstöð og styður við dagleg viðfangsefni og úrlausnarverkefni stjórnenda og starfsmanna. Þá styður deildin við nýbreytni og þróunarstarf. Hegðunar- og kennsluráðgjafar verja góðum hluta vinnudags síns á vettvangi og er lögð áhersla á ráðgjafar- og handleiðsluhlutverk í starfi.

Samstarf skóla- og frístundadeilda við skrifstofu skóla- og frístundasviðs Reykjavíkur

Deildarstjórar skóla- og frístundadeildar eiga í formlegu samstarfi við skrifstofustjóra á skrifstofu skóla- og frístundasviðs og koma að grundvallarskipulagningu og helstu áætlanagerð og stefnumótun varðandi framkvæmd skóla- og frístundastarfs í borginni. Aðrir starfsmenn í skóla- og frístundastarfi eiga í formlegu samstarfi við aðra aðila sem sinna sambærilegum störfum í þjónustumiðstöðvum, frístundamiðstöðvum og öðrum stofnunum Reykjavíkurborgar.

Nánari tilhögun teymisvinnu og þverfaglegs samstarfs verður hluti af innleiðingaráætlun.

Innleiðing og kostnaður

Þróunarverkefninu verði hrint af stökkunum á síðari hluta árs 2019 og standi í allt að tvö ár. Að þróunartíma loknum verður metið hvort yfirfæra eigi verkefnið á alla borgina. Matsferli verður hluti af undirbúnings- og innleiðingarferli.

Ráðinn verði tímabundið til starfa verkefnastjóri sem vinni innleiðingaráætlun með lykilstjórnendum og styðji við framkvæmd hennar. Sett verði skýr árangursmarkmið í upphafi verkefnis og þeim fylgt eftir yfir tímabilið. Á grundvelli árangursmarkmiða verði útbúin matsáætlun og mælikvarðar. Sett verði niður samskiptaáætlun til að tryggja að allir hlutaðaeigandi aðilar rói í sömu átt og nái sem best sameiginlegum skilningi á verkefninu á hverjum tíma.

Eigendahópur innleiðingarinnar eru sviðsstjórar skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs og hverfisstjóri Breiðholts. Hópurinn hittist reglulega og fer yfir framvindu breytinganna ásamt verkefnisstjóra. Þá hittir eigendahópurinn stjórnendur í þjónustumiðstöð Breiðholts og skrifstofustjóra af fagskrifstofu SFS með reglubundnum hætti.

Tímaáætlun

September 2019: Umfjöllun í fagráðum og borgarráði.

Október – nóvember 2019: Unnið í starfslýsingum og breyttum verkferlum. Auglýst í stöður. Undirbúningur tilfærslu starfsmanna. Ráðningar.

1. janúar 2020: Nýjar áherslu í þjónustumiðstöð komnar til framkvæmda en ferlar verða í mótun til vors 2020.

Kostnaður

Verkefnið rúmast innan fjárheimilda skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs. Flutt verði miðlæg stöðugildi frá skrifstofu skóla- og frístundasviðs í Borgartúni, starfsfólk úr frístundamiðstöð auk þess sem stöðugildi í þjónustumiðstöð Breiðholts verða færð undir skóla- og frístundadeildina. Velferðarsvið leggur til húsnæði og búnað að Álfabakka 10, Reykjavík. Verkefnið hefur verið jafnréttisskimað.

Tillaga skóla- og frístundaráðsfulltrúa og velferðarráðsfulltrúa Samfylkingarinnar, Viðreisnar, Pírata og Vinstri grænna:

Lagt er til að settur verði á fót sameiginlegur stýrihópur skóla- og frístundaráðs og velferðarráðs sem hafi það hlutverk að skoða hvernig megi tryggja heildstæða stöðþjónustu fyrir börn með sérþarfir, með það að markmiði að bæta þjónustu við börnin og forráðamenn þeirra gera hana markvissari og stuðla að því að hún skili börnunum framförum. Þar verði til skoðunar sérkennsla og stuðningur í skólum og frístundastarfi, skólaþjónustan og sérstaklega hugað að samstarfi kennara, skólastjórnenda, sérfræðinga skólaþjónustu og starfsfólks sviðanna við að tryggja börnum markvissa þjónustu sem skilar þeim árangri og framförum. Stýrihópurinn hafi m.a. það hlutverk að fylgjast með framgangi verkefnisins Betri borg fyrir börn í Breiðholti og leggja mat á fýsileika þess að yfirfæra verkefnið á aðra borgarhluta. Hópnum verði m.a. falið að móta tillögur um leiðir til að meta árangur af sérkennslu, stuðningi og skólaþjónustu með það fyrir augum að auka gæði og virkni þjónustunnar fyrir viðkomandi börn. Í stýrihópnum eigi sæti formenn skóla- og frístundaráðs og velferðarráðs og sviðsstjórar skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs. Hópurinn kalli til ráðgjafar fulltrúa úr skólasamfélaginu og fagaðila eftir þörfum.

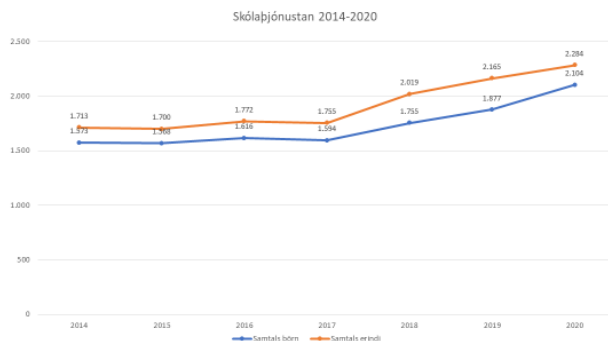

Greining á lykiltölum skólaþjónustu

Greining á lykiltölum í skólaþjónustu sýnir að mikil eftirspurn er eftir þjónustu þeirra fagstétta sem sinna þjónustunni. Þar sem flestar beiðnir til skólaþjónustunnar lúta að þjónustu sálfræðinga og talmeinafræðinga voru störf þessara stétta rýnd nánar bæði með greiningu lykiltalna sem og upplýsingum er lúta að stöfum þessara hópa án þess að verið sé að leggja nokkra rýrð á mikilvæg störf annarra fagstétta skólaþjónustunnar. Teymi árangurs og gæðamats á skrifstofu velferðarsviðs hefur framkvæmt greiningu á skólaþjónustunni. Eftirfarandi er hluti þeirrar greiningar.

Fjöldi erinda og fjöldi barna sem barst skólaþjónustu 2014-2020

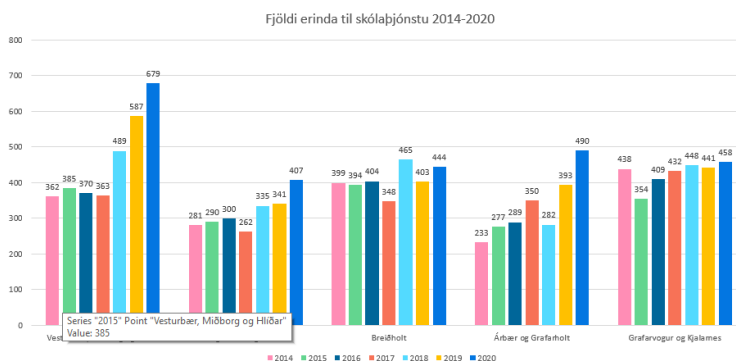

Aukning í fjölda erinda frá 2014 er 33%.

Aukning í fjölda barna frá 2014 er 34%.

Fjöldi erinda eftir hverfum

Aukning eftir hverfum frá 2014:

PVMH: 87% þarf af 16% á milli 2019 og 2020.

PLH: 55% þarf af 19% milli 2019 og 2020.

ÞB: 28% þarf af 10% milli 2019 og 2020.

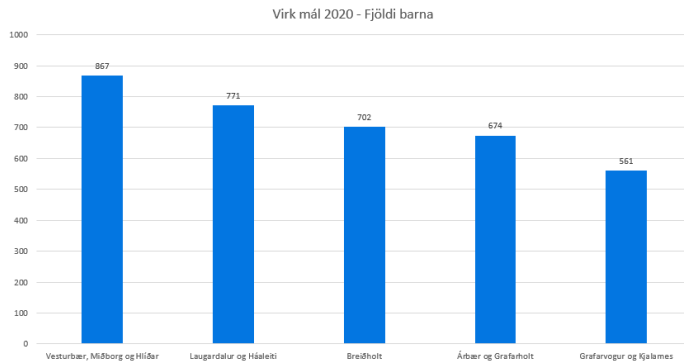
ÞÁG: 28% þarf af 25% á milli 2019 og 2020.

ÞGK 6% þarf af 4% á milli 2019 og 2020.

Að meðaltali er 14% aukning á fjölda erinda á milli árána 2019 og 2020.

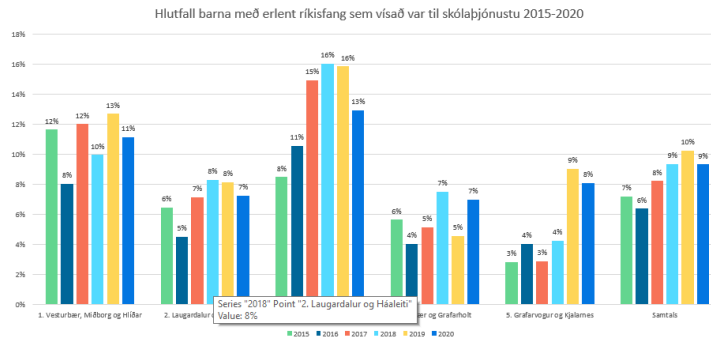
Virk mál

Alls eru skráð mál vegna 16,5% (3.575) barna í borginni á árinu 2020 en um er að ræða bæði virka þjónustu við börn og börn sem eru á biðlista. Hlutfall barna flóttafólks af heildarfjölda barna árið 2020 er 3,5%.

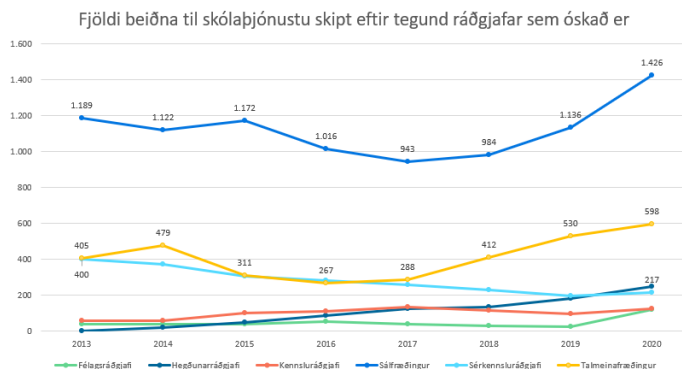
Börn með erlent ríkisfang 2015-2020

Börn með erlent ríkisfang eru 11% þeirra barna sem eru með virk mál í lok árs 2020.

Beiðnir eftir sérfræðingum

Heildaraukning erinda frá árinu 2017 til 2020 eru 973 talsins.

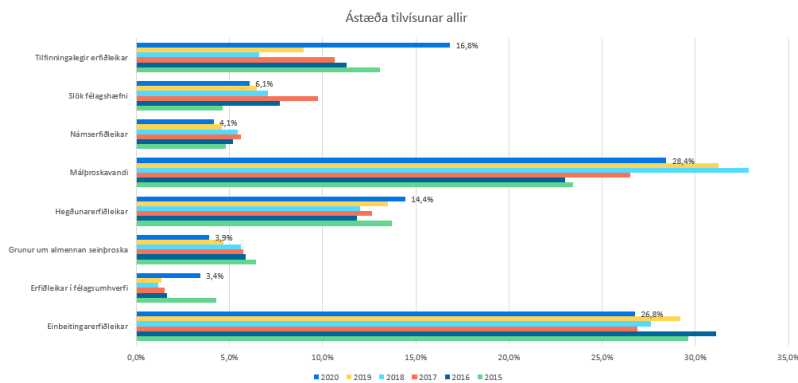
Fjöldi beiðna frá 2017-2020 jókst um 310.

Aukning vegna talmeinafræðinga er 32%

Aukning var á stöðugildum talmeinafræðinga á árinu 2018. Skólar hafa þó í ákveðnum tilvikum haldið áfram að kaupa talmeinaþjónustu af einkaaðilum.

Ástæða tilvísunar

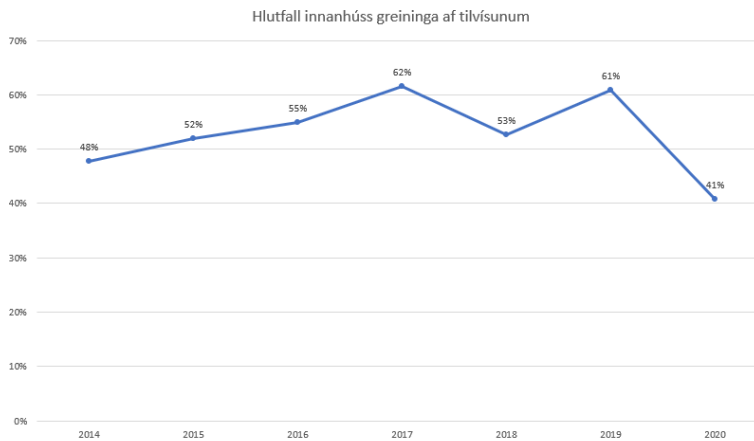
Algengasta tilvísanaástæðan hjá börnum með íslenskt ríkisfang er einbeitingaerfiðleikar (28%) og málþroskavandi (26,9%) en hjá börnum með erlent ríkisfang er málþroskavandi 43,4% og einbeitingaerfiðleikar 14,5% .

Tilvísanir vegna tilfinningalegra erfiðleikar hafa aukist um 7,8% á milli 2019 – 2020.

Tilvísanir vegna erfiðleika í félagsumhverfi hafa aukist um 2% á milli 2019

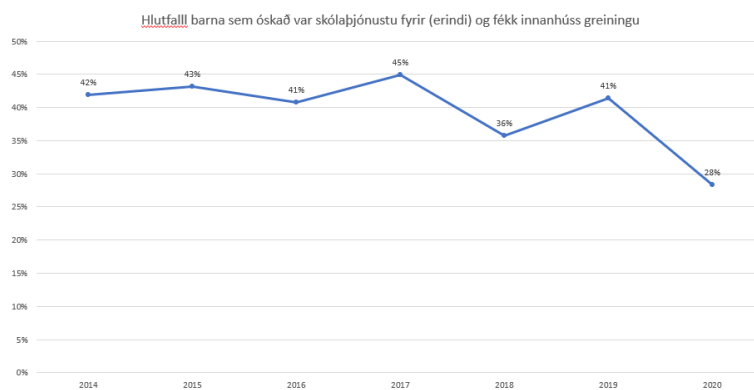
Greiningar þróun

Hlutfall innhúss greininga af öllum tilvísunum er 41% árið 2020 en var 48% árið 2014. Greiningum fækkar á öllum þjónustumiðstöðvum árið 2020.

Greiningar þróun

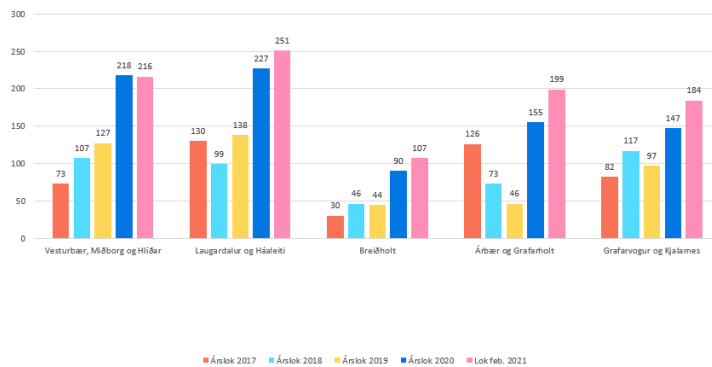

Hlutfall barna sem óskað er eftir skólajónustu fyrir og fékk greiningu var 28% árið 2020 en 42% árið 2014. Á milli 8-14% greininga er vegna barna með erlent ríkisfang í lok árs 2020.

Biðlisti eftir hverfum

Fjöldi barna á biðlista frá árslokum 2017 til febrúarloka 2021

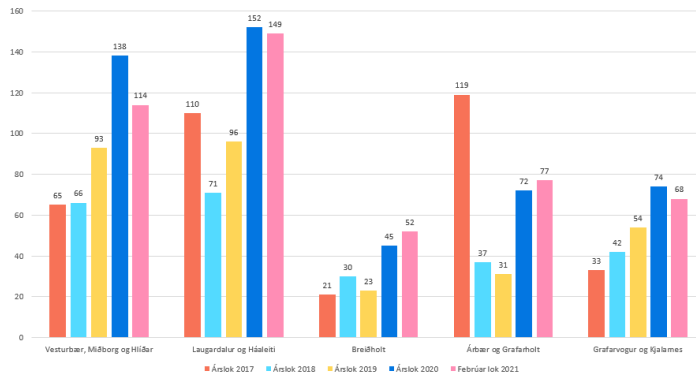

Í lok febrúar 2021 biðaðu 957 börn eftir fyrstu þjónustu.
 ÞVMH: 216 börn
 ÞLH: 251 börn.
 ÞB: 107 börn.
 ÞÁG: 184 börn.
 ÞGK 184 börn.

Biðlisti eftir þjónustu sálfræðinga

Fjöldi barna á biðlista eftir sálfræðingum 2017-2021 eftir hverfum

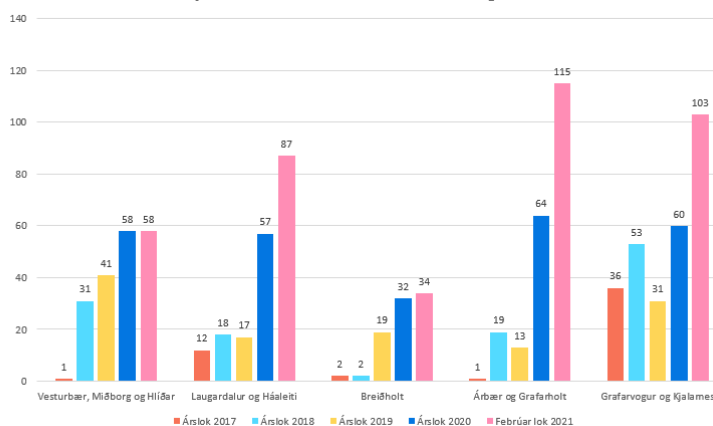

460 börn biðaðu eftir fyrstu þjónustu sálfræðinga í lok febrúar 2021.
 ÞVMH: 114 börn (1.176 börn að baki stg).
 ÞLH: 149 börn (1.024 börn að baki stg.).
 ÞB: 52 börn (535 börn að baki stg.).
 ÞÁG: 77 börn (866 börn að baki stg.).
 ÞGK 68 börn (660 börn að baki stg.).

Biðlisti eftir þjónustu talmeinafræðinga

Fjöldi barna á biðlista eftir talmeinafræðingum 2017-2021 eftir hverfum

397 börn biðaðu eftir þjónustu talmeinafræðinga í lok febrúar 2021.

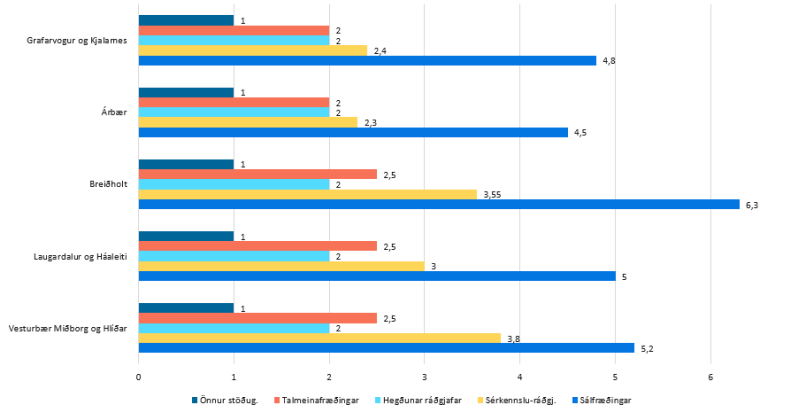
ÞVMH: 58 börn (2446 börn að baki stg).
 ÞLH: 85 börn (2.048 börn að baki stg).
 ÞB: 34 börn (1.349 börn að baki stg.).
 ÞÁG: (15 (1.585 börn að baki stg.).
 ÞGK: 103 börn (1.585 börn að baki stg.).

Eins og fram hefur komið hafa skólar verið að kaupa talmeinaþjónustu af einkaaðilum. Leikskólar eins og Ösp og Holt í Breiðholti þurfa ekki

á talmeinaþjónustu þjónustumiðstöðvarinnar að halda og Fellaskóli hefur ráðið inn talmeinafræðing.

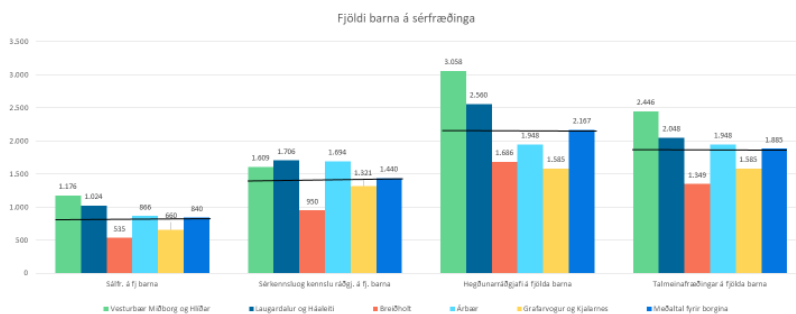
Stöðugildi skólajónustu 2020

Alls eru 67.35 stöðugildi í skólajónustu í dag auk fimm stg. deildarstjóra. Alls eru 124 leik- og grunnskólar í borginni og er hluti þeirra er einkarekinn.

Stöðugildi m.t.t. barnafjölda

Meðaltal fyrir borgina: Hegðunarráðgjafar 2.167 börn að baki stöðugildi. Talmeinafræðingar 2.446 börn að baki stöðugildi. Sérkennslu/kennsluráðgjafi 1.440 börn að baki stöðugildi. Sálfræðingar 840 börn að baki stöðugildi.

Árið 2013 voru alls 38,31 stg. sálfræðinga, kennsluráðgjafa og sérkennsluráðgjafa á þjónustumiðstöðvum en árið 2020 var fjöldi sömu stg. 40,85 og hefur því fjölgað um 2,54. Stöðugildi sálfræðinga voru 23,15 árið 2013 en eru 25,8 í dag. Árið 2021 hafa bæst við 10 stg. hegðunarráðgjafa og 11.5 stg. talmeinafræðinga.

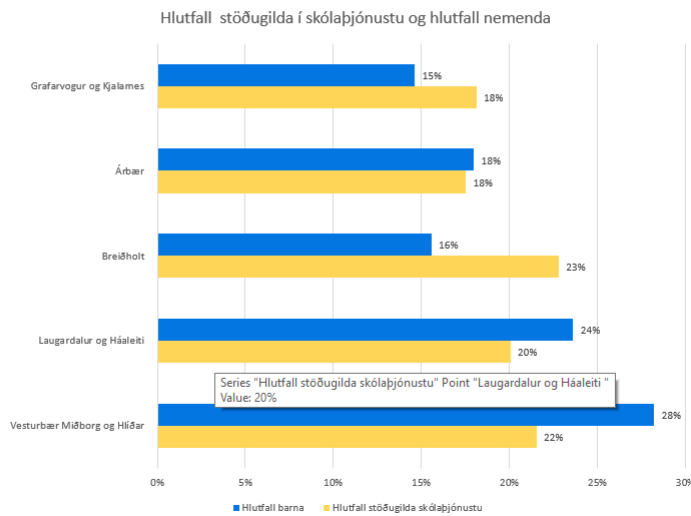
	Alls stöðugildi í skólajónustu	Fjöldi leikskóla í hverfinu	Fjöldi grunnskóla	Fjöldi barna alls	Stöðug. pr. fjölda barna	Ef sami fjöldi barna að baki stöðugildum	Mismunur
Vesturbær Miðborg og Hlíðar	14,5	24	14	6.115	422	19,0	4,50
Laugardalur og Háaleiti	13,5	17	10	5.119	379	15,9	2,41
Breiðholt	15,4	13	5	3.372	220	10,5	-4,87
Árbær	11,8	12	7	3.896	330	12,1	0,31
Grafarvogur og Kjalarnes	12,2	14	8	3.170	260	9,9	-2,35
Samtals	67,35	80	44	21.672	322	67,4	

Fjöldi skóla er misjafn eftir hverfum. Ef jafn mörg börn væru að baki hverju stöðugildi sérfræðings í skólajónustu þá standa þjónustumiðstöðvar mis vel.

Stöðugildi skólaþjónustu

Mesta jafnvægi er á milli hlutfalls barna og hlutfalls stg. á ÞÁG eða 18%. ÞB og ÞGK eru best sett hvað varðar hlutfall barna og stöðugilda. Mesti munur á hlutfalli barna og stöðugilda er á ÞVMH og ÞLH

Túlkun á tölfræði

Mat á stöðugildapörf.

Starfsmenn barnaverndanefnda á landsvísu styðjast við málavog Barnaverndarstofu til að mæta álagi í málavinnslu, fylgjast með þróun álags í starfi og meta æskilegan málafjölda. Reynt var að afla upplýsinga hvort sveitarfélög á Íslandi hefðu einhver viðmið um mat á álagi í störfum sálfræðing/talmeinafræðinga eða mat á hver æskilegur fjöldi barna á bak við hvert stöðugildi er. Engin slík viðmið virðast vera til en upplýsinga var leitað hjá Sambandi íslenskra sveitarfélaga, Hafnarfjarðarbæ, Heilsugæslu höfuðborgarsvæðisins, Félagi talmeinafræðinga og Sálfræðingafélagi Íslands. Samkvæmt upplýsingum frá fagdeild sálfræðinga innan skóla þá er misjafnt eftir löndum hvaða viðmið eru sett um fjölda nemenda/barna að baki stöðugildum í skólaþjónustu eða fjölda virkra mála. Það sem gerir samanburð erfiðan milli landa er að verkefni skólaþjónustu eru oft ólík. Í Svíþjóð eru t.d. allar greiningar unnar innan heilbrigðiskerfisins. Einnig er mismunandi í hversu miklum tengslum sálfræðingar eru við börnin sjálf og dæmi um að sálfræðingar sinni bara ráðgjöf við foreldra og skóla og hitti ekki börn. Einnig er nokkur munur á milli skipulags skólaþjónustu milli sveitarfélaga sem gerir samanburð erfiðari.

Þær upplýsingar sem fengust eru:

- Mat skólaþjónustu Hafnarfjarðarbæjar er að fjöldi nemenda að baki hvers stöðugildis sálfræðings í kringum 1.000.
- Hjá heilsugæslu höfuðborgarsvæðisins er miðað við að sálfræðingur í fullu starfi taki 20 viðtöl á viku og ef málafjöldinn fer yfir 30 mál þá komi það niður á gæðum þjónustunnar.
- Miðað er við að 650 börn séu á bak við hvert stg. skólahjúkrunarfræðinga.
- Í Svíþjóð, Noregi og Finnlandi er viðmiðið 500 börn á bak við hvert stöðugildi sálfræðinga.
- Samkvæmt nýjum viðmiðum NASP (National Association of School Psychologists) frá 2020 er miðað við 500 börn á bak við hvert stöðugildi sálfræðinga).

- Ekki reyndist unnt að finna viðmið um fjölda stöðugilda per börn varðandi þjónustu talmeinafræðinga en viðmið sem voru unnin upp úr könnun sem var gerð í USA sýndu að "case load" talmeinafræðings í fullu stöðugildi á hverjum tíma var að meðaltali 48 skjólstæðingar.

Að mati deildarstjóra skólaþjónustunnar eru sálfræðingar að meðaltali með 18 - 20 virk mál á hverjum tíma (greiningar, viðtalsbeiðnir og eftirfylgd), talmeinafræðingar með 18 - 20 virk mál (greiningar, þjálfun og viðtalsbeiðnir), hegðunarráðgjafar með 20 virk mál og unglingaráðgjafar með 30 virk mál (mörg í mikilli vinnslu).

Samkvæmt mati reynslumikils aðila í skólaþjónustu má ætla að hver sálfræðingur/talmeinafræðingur geti sinnt a.m.k. 60 málum á ári.

Talmeinafræðingar:

Samkvæmt upplýsingum talmeinafræðings á þjónustumiðstöð þá benda niðurstöður fjölda rannsókna til að framburðar- og málþroskafrávik séu til staðar hjá um 12-15 % barna. Þessi tala er líklega hærri þar sem fjöldi tvítyngdra barna er komin með áunna málþroskaröskun eftir að hafa árum saman fengið of litla íslensku í skólaumhverfinu og standa því íslenskum jafnöldrum langt að baki í máli. Líklegt er að aðkoma talmeinafræðinga á leikskólaaldri geti haft mikið forvarnargildi með inngripum fyrir hópa og ráðgjöf og stuðning til starfsmanna. Mjög mikill munur er á milli hverfa borgarinnar, hversu stór hluti barnanna er tví-/fjöltyngdur.

Ef tölur um framburða- og málþroskafrávik eru settar í sambengi við Ísland, þá má gera ráð fyrir u.þ.b. 60 - 75 börnum með framburðar- og/eða málþroskafrávik í hverjum 500 barna skóla sem bendir til að þörf sé á einu stöðugildi talmeinafræðings. Sem dæmi má nefna að 510 barna skóla í Grafarvogi er nú sinnt með 35% stöðugildi talmeinafræðings. Lykiltölur sýna að 1-1,5 stöðugildi talmeinafræðings er að sinna öllum leikskólum hvers hverfis (15-23 leikskólar mismunandi eftir hverfum). Áætla má að á hvert stöðugildi talmeinafræðings sé því að sinna um 180 börnum með frávik sem erfitt er að sinna svo vel sé.

Í grunnskólunum hafa talmeinafræðingar skimað alla 1. bekkinga og hefur reynsla frá upphafi verið sú að í kringum 35% þess árgangs þarf einhvers konar aðstoð. Talmeinafræðingar hafa samband við foreldra þeirra barna og kanna hvort mál þeirra séu í farvegi. Sum eru á bið eftir talþjálfun á stofu, önnur eru í talþjálfun á stofu en svo er hluti barna sem hafa ekki fengið neina aðkomu og er þá fengið leyfi til að leggja greiningapróf fyrir þau. Eftir þær greiningar, er niðurstöðum skilað til foreldra og skóla og ráðleggingar veittar með framhaldið. Hluti þessara barna á rétt á niðurgreiðslu Sjúkratrygginga Íslands vegna talþjálfunar á stofu (SÍ börn), önnur eiga rétt á þjálfun hjá talmeinafræðingum sveitarfélags og svo er lítill hluti sem ekki á rétt á neinni þjálfun miðað við aldur og frávik.

Þó svo að hluti barna sé vísað á stofu (SÍ börn) þá koma talmeinafræðingar samt oft áfram að þeim börnum. Skólar kalla til dæmis eftir ráðgjöf um það hvernig hægt er að mæta þörfum þeirra í skólastofunni. Vinna með málþroskafrávik barna er yfirleitt langtímaverkefni. Einstaka barn sem fellur á sveitarfélag þarf aðeins 2-3 tíma en langflest þeirra þurfa aðkomu í lengri tíma og rúlla áfram með talmeinafræðingum á milli ára og skólastiga. Á hverju hausti bætast svo ný börn við. Eins og staðan er í dag, ná talmeinafræðingar í sumum grunnskólum í mesta lagi að sinna þjálfun í 1.- 2. bekk.

Sálfræðingar

Lykiltölur velferðarsviðs sýna að 16.5% barna í Reykjavík eru að fá skólaþjónustu. Verkefni sálfræðinga eru fjölbreytt, m.a. sinna þeir sálfræðigreiningum sem er undanfari þess að börn fái þjónustu barna- og unglingageðdeildar, þroska- og hegðunarstöðvar og greiningar- og ráðgjafastöðvar. Foreldrar og börn geta fengið 3-5 ráðgjafaviðtöl við sálfræðing sem eru oft millistig áður en til formlegrar tilvísunar til skólaþjónustu kemur og hafa það að markmiði að vera lausnarleit og samráð með foreldrum eða starfsfólki skólanna. Sálfræðingar, ásamt fleiri fagstéttum, koma einnig að bráðamálum sem þola ekki bið, s.s. þegar upp kemur grunur um alvarleg þroskafrávik, brot á skólareglum, t.d. agabrot, skólaforðun, samskiptavandi á milli skóla og heimilis eða annað sem rekja má til þeirra þátta sem getið er um í verklagsreglum um ábyrgð og skyldur aðila skólasamfélagsins vegna grunnskólanema með fjölþættan vanda frá 2015. Slíkar beiðnir frá skólum eru settar í forgang. Hlutverk sálfræðinga er janframt að taka þátt í þjónustuteymum í kringum ákveðin hóp barna sem þarfnast umfangsmikillar þjónustu.

Sálfræðingar taka janframt þátt í nemendaverndarráðum skóla og í svokölluðum fjölskylduteymum sem er samráðsvettvangur þjónustumiðstöðva, heilsugæslu, barna- og unglingageðdeildar og barnaverndar. Einnig sinna sálfræðingar ýmsum uppeldisnámskeiðum fyrir börn og fjölskyldur þeirra s.s. PMTO.

Tilvísanir hafa verið u.þ.b. 80% af öllum erindum sem berast til sálfræðinga og eru beiðnir um sálfræðigreiningar hluti af þeim. Á undanförunum árum hefur aukin áhersla verið lögð á forathuganir til að draga úr þörf á ótímabærum greiningum.

Númer skjals:	FMS-EBL-029
Skjalalykill:	02.01 Fjárhagsáætlun
Útgáfa:	1
Útgáfudags:	13.07.2018
Síðast rýnt / næst rýnt:	2018 / 2019
Ábyrgðarmaður:	Deildarstjóri áætlunar og greiningar

FMS-EBL-029 Jafnréttisskimun

Tilgangur jafnréttisskimanar:

Með jafnréttisskimun er tekið saman með einföldum hætti mat á áhrifum tillögunnar/verkefnisins á jafnrétti kynjanna og/eða jaðarsetta hópa í samræmi við stefnu Reykjavíkurborgar um kynjaða fjárhags- og starfsáætlun. Jafnréttisskimunin styður við ákvarðanatöku stjórnenda og kjörinna fulltrúa og forgangsröðun um ráðstöfun fjármuna. Fái tillagan áframhaldandi brautargengi, er gert ráð fyrir að hún fari í jafnréttismat hafi hún jafnréttisáhrif.

Upplýsingar um verkefnið/tillöguna:

Dagsetning:	03.06.2021
Svið:	Velferðarsvið og skóla- og frístundasvið
Unnið af:	Aðalbjörg Dís Guðjónsdóttir/Dís Sigurgeirsdóttir
Verkefni/tillaga:	Tillaga um innleiðingu verkefnisins Betri borg fyrir börn - Markvissara samstarf skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs í þjónustu við börn og fjölskyldur þeirra í öll þjónustuverfi borgarinnar.
Þjónustubáttur:	
Stofnun/kostn.st.:	
Fjárhæð:	Leitast verður við að framkvæma verkefnið innan gildandi fjárheimilda með tilfærslu stöðugilda en gera má ráð fyrir einhverjum stofnkostnaði s.s. vegna húsnæðis og aðlögunar í starfsmannahaldi. Nánara kostnaðarmat verður lagt fram samhliða tillögum undirbúningshópsins fyrir 1. október nk.
Annað:	

Jafnréttisskimun:

Hver er tillagan og hvert er markmið hennar?
Tillagan lýtur að því að skóla- og frístundasvið og velferðarsvið stórefli samstarf í þjónustu við börn og fjölskyldur í þjónustuverfum borgarinnar á sambærilegan hátt og þróunarverkefni í Breiðholti. Markmið verkefnisins er að bæta þjónustu við börn, ungmenni og fjölskyldur þeirra í skóla- og frístundastarfi borgarinnar.
Hefur verið hugað að aðgerðum við undirbúning tillögunnar til þess að stuðla að jafnrétti? Ef já, lýsið.
Frístundastarf og þjónusta við börn er veitt öllum kynjum jafnt.
Hvaða hópa snertir tillagan?
Tillagan snertir notendur þjónustu á velferðarsviði og skóla- og frístundasviði, þ.e. börn í leik- og grunnskólum og fjölskyldur þeirra. Jafnframt snertir tillagan lítinn hóps starfsfólks velferðarsviðs og skóla- og frístundasviðs, sem flytjast í hina nýju skóla- og frístundaeildir á Þjónustumiðstöðvum. Konur og karlar eru í hópi starfsfólks hinna nýju deilda.
Hvernig hefur tillagan áhrif á stöðu kynjanna og jaðarsetta hópa? Rökstyðjið.
Tillagan miðar að því að bæta þjónustu við börn og foreldra og er til þess fallin að hafa jákvæð áhrif á þann hóp. Þjónustan er veitt þjónustuþegum jafnt óháð kyni. Bæði konur og karlar eru starfsmenn nýrra skóla- og frístundaskrifstofa sem verða reknar með þjónustumiðstöðvum borgarinnar.
Er talin vera þörf á jafnréttismati á tillögunni?¹
Nei, ekki er talin vera þörf á jafnréttismati á tillögunni.

¹ Jafnréttismat felur í sér ítarlega kortlagningu á stöðu kynjanna og jaðarsettra hópa á viðkomandi sviði og greiningu á því hvernig tillagan getur aukið jafnrétti og/eða tryggt réttindi þeirra. Jafnréttismat tekur mið af mannréttindastefnu Reykjavíkurborgar, lögum um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla nr. 10 frá 2008 og Evrópusáttmála um jafna stöðu kvenna og karla í sveitarfélögum og héruðum samþykktum í borgarstjórn 20. október 2009.

Númer skjals:	FMS-EBL-029
Skjalalykill:	02.01 Fjárhagsáætlun
Útgáfa:	1
Útgáfudags:	13.07.2018
Síðast rýnt / næst rýnt:	2018 / 2019
Ábyrgðarmaður:	Deildarstjóri áætlunar og greiningar

FMS-EBL-029 Jafnréttisskimun

Tilgangur jafnréttisskimanar:

Með jafnréttisskimun er tekið saman með einföldum hætti mat á áhrifum tillögunnar/verkefnisins á jafnrétti kynjanna og/eða jaðarsetta hópa í samræmi við stefnu Reykjavíkurborgar um kynjaða fjárhags- og starfsáætlun. Jafnréttisskimunin styður við ákvarðanatöku stjórnenda og kjörinna fulltrúa og forgangsröðun um ráðstöfun fjármuna. Fáir tillagan áframhaldandi brautargengi, er gert ráð fyrir að hún fari í jafnréttismat hafi hún jafnréttisáhrif.

Upplýsingar um verkefnið/tillöguna:

Dagsetning:	03.06.2021
Svið:	Velferðarsvið og skóla- og frístundasvið
Unnið af:	Aðalbjörg Dísa Guðjónsdóttir/Dís Sigurgeirsdóttir
Verkefni/tillaga:	Tillaga um tímabundna fjölgun sérfræðinga til að vinna úr áhrifum Covid-19 á börn og unglinga.
Þjónustubáttur:	Skólaþjónusta
Stofnun/kostn.st.:	
Fjárhæð:	Óskað er eftir 140 m.kr.
Annað:	

Jafnréttisskimun:

Hver er tillagan og hvert er markmið hennar?

Óskað er eftir 140 m.kr. fjárheimild til borgarráðs til þess að vinna með börn og unglinga vegna áhrifa heimsfaraldurs Covid-19. Um er að ræða kostnað vegna tímabundinna stöðugilda og/eða aðkeyprar vinnu frá og með 1. júlí 2021 til 30. júní 2022. Mikil eftirspurn er eftir sálfræðiþjónustu vegna aukins tilfinningavanda barna og ungmenna. Þann 1. maí sl. biðu 1033 börn eftir fyrstu þjónustu, 525 börn eftir þjónustu sálfræðings og 430 eftir þjónustu talmeinafræðings. Áætlað er að fjárveitingin dugi til að veita allt að 650 börnum þjónustu á 12 mánaða tímabili. Miðlægri verkefnastjórn, með fulltrúum skóla- og frístundasviðs og velferðarsviðs, verði falið að útfæra skipulag vinnunnar og forgangsröðun.

Hefur verið hugað að aðgerðum við undirbúning tillögunnar til þess að stuðla að jafnrétti? Ef já, lýsið.

Greining á lykiltölum í skólaþjónustu liggja fyrir og þær sýna að mál á bið skiptast í hlutfallinu 60/40 þar sem fleiri drengir eru á bið. Samkvæmt niðurstöðum mælinga R%G er tilfinningavandi stúlkna mun meiri en drengja þegar komið er upp á unglíngastig í 8.-10. bekk, eða um 17% á móti um 7%. Tillagan gengur út á að fjölga sérfræðingum til að aðstoða þá sem bíða eftir skólaþjónustu en ekki verður horft til kyns við þá aðstoð heldur alvarleika mála. Lykiltölur gefa einnig til kynna að viðkvæmir hópar, s.s. börn af erlendum uppruna búi við ónógan málþroska sem getur leitt til tilfinningavanda. Tillagan gengur einnig út á að vinna á biðlista eftir talmeinafræðingum.

Hvaða hópa snertir tillagan?

Tillagan snertir grunnskólabörn og fjölskyldur þeirra.

Hvernig hefur tillagan áhrif á stöðu kynjanna og jaðarsetta hópa? Rökstyðjið.

Tillagan miðar að því að bæta þjónustu við börn með tilfinningavanda, sem hefur aukist í Covid-19 faraldrinum. Þjónustan er veitt notendum þjónustu jafnt, óháð kyni. Með tillögunni er leitast við að auka lífsgæði jaðarsettra hópa.

Er talin vera þörf á jafnréttismati á tillögunni?¹

Nei, ekki er talin vera þörf á jafnréttismati á tillögunni.

¹ Jafnréttismat felur í sér ítarlega kortlagningu á stöðu kynjanna og jaðarsettra hópa á viðkomandi sviði og greiningu á því hvernig tillagan getur aukið jafnrétti og/eða tryggt réttindi þeirra. Jafnréttismat tekur mið af mannréttindastefnu Reykjavíkurborgar, lögum um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla nr. 10 frá 2008 og Evrópusáttmála um jafna stöðu kvenna og karla í sveitarfélögum og héruðum samþykktum í borgarstjórn 20. október 2009.

Númer skjals:	FMS-EBL-029
Skjalalykill:	02.01 Fjárhagsáætlun
Útgáfa:	1
Útgáfudags:	13.07.2018
Síðast rýnt / næst rýnt:	2018 / 2019
Ábyrgðarmaður:	Deildarstjóri áætlunar og greiningar

FMS-EBL-029 Jafnréttisskimun

Tilgangur jafnréttisskimanar:

Með jafnréttisskimun er tekið saman með einföldum hætti mat á áhrifum tillögunnar/verkefnisins á jafnrétti kynjanna og/eða jaðarsetta hópa í samræmi við stefnu Reykjavíkurborgar um kynjaða fjárhags- og starfsáætlun. Jafnréttisskimunin styður við ákvarðanatöku stjórnenda og kjörinna fulltrúa og forgangsröðun um ráðstöfun fjármuna. Fáir tillagan áframhaldandi brautargengi, er gert ráð fyrir að hún fari í jafnréttismat hafi hún jafnréttisáhrif.

Upplýsingar um verkefnið/tillöguna:

Dagsetning:	03.06.2021
Svið:	Velferðarsvið og skóla- og frístundasvið
Unnið af:	Aðalbjörg Dís Guðjónsdóttir/Dís Sigurgeirsdóttir
Verkefni/tillaga:	Tillaga um úthlutun fjármagns á grundvelli lýðfræði.
Þjónustubáttur:	
Stofnun/kostn.st.:	
Fjárhæð:	Tillagan rúmast innan fjárheimilda því um er að ræða tilfærslu á stuðningsfjármagni og mun sérstök verkefnisstjórn útfæra fyrirkomulag.
Annað:	

Jafnréttisskimun:

Hver er tillagan og hvert er markmið hennar?
Tillagan lýtur að því að tekin verði skref til úthlutunar fjármagns til stuðnings skóla á grunni lýðfræðilegrar samsetningu nemendahópsins í hverjum skóla jafnhliða einstaklingsbundnum úthlutunum. Byggt verði á Vísun að auknum tækifærum (e. Learning opportunities index – LOI) sem er stuðull sem er reiknaður út fyrir grunnskóla og á að endurspeglar þær áskoranir sem er að finna í umhverfi nemendahópsins og geta haft áhrif á árangur hans. Þar með gefst frekara tækifæri til að beita snemmtækum stuðningi við barn eða börn vegna þarfa sem skapast þótt greiningar liggir ekki fyrir. Breytingin styður við það fyrirkomulag að greining sé ekki aðgöngumiði að stuðningi. Tillagan sem slík mun því stuðla að auknu jafnrétti, að meira fjármagn til stuðnings börnum verði veitt til þeirra skóla þar sem eru meiri áskoranir hjá nemendum og fjölskyldum þeirra.
Hefur verið hugað að aðgerðum við undirbúning tillögunnar til þess að stuðla að jafnrétti? Ef já, lýsið.
Mikil greiningarvinna liggur að baki tillögunni þar sem unnið er með lýðfræðibreytur. Þar er unnið út frá þeim grundvelli að auka tækifæri þeirra sem búa við meiri áskoranir og auka þannig jafnrétti.
Hvaða hópa snertir tillagan?
Tillagan snertir grunnskólabörn og fjölskyldur þeirra.
Hvernig hefur tillagan áhrif á stöðu kynjanna og jaðarsetta hópa? Rökstyðjið.
Tillagan miðar að því að bæta þjónustu við börn og foreldra þar sem áskoranir eru meira en gengur og gerist í borginni og er til þess fallin að hafa jákvæð áhrif á þann hóp. Þjónustan er veitt notendum þjónustu jafnt, óháð kyni.
Er talin vera þörf á jafnréttismati á tillögunni?¹
Nei, ekki er talin vera þörf á jafnréttismati á tillögunni.

¹ Jafnréttismat felur í sér ítarlega kortlagningu á stöðu kynjanna og jaðarsettra hópa á viðkomandi sviði og greiningu á því hvernig tillagan getur aukið jafnrétti og/eða tryggt réttindi þeirra. Jafnréttismat tekur mið af mannréttindastefnu Reykjavíkurborgar, lögum um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla nr. 10 frá 2008 og Evrópusáttmála um jafna stöðu kvenna og karla í sveitarfélögum og héruðum samþykktum í borgarstjórn 20. október 2009.

Númer skjals:	FMS-EBL-029
Skjalalykill:	02.01 Fjárhagsáætlun
Útgáfa:	1
Útgáfudags:	13.07.2018
Síðast rýnt / næst rýnt:	2018 / 2019
Ábyrgðarmaður:	Deildarstjóri áætlunar og greiningar

FMS-EBL-029 Jafnréttisskimun

Tilgangur jafnréttisskimmunar:

Með jafnréttisskimun er tekið saman með einföldum hætti mat á áhrifum tillögunnar/verkefnisins á jafnrétti kynjanna og/eða jaðarsetta hópa í samræmi við stefnu Reykjavíkurborgar um kynjaða fjárhags- og starfsáætlun. Jafnréttisskimunin styður við ákvarðanatöku stjórnenda og kjörinna fulltrúa og forgangsröðun um ráðstöfun fjármuna. Fáir tillagan áframhaldandi brautargengi, er gert ráð fyrir að hún fari í jafnréttismat hafi hún jafnréttisáhrif.

Upplýsingar um verkefnið/tillöguna:

Dagsetning:	03.06.2021
Svið:	Velferðarsvið og skóla- og frístundasvið
Unnið af:	Aðalbjörg Dís Guðjónsdóttir/Dís Sigurgeirsdóttir
Verkefni/tillaga:	Tillaga rafvæðingu umsóknarferlis skólaþjónustu og endurskoðun verklags út frá notendamiðaðri hönnun.
Þjónustubáttur:	Skólaþjónusta
Stofnun/kostn.st.:	
Fjárhæð:	Er innan fjárhagsramma velferðarsviðs, skóla- og frístundasviðs og þjónustu- og nýsköpunarsviðs.
Annað:	

Jafnréttisskimun:

Hver er tillagan og hvert er markmið hennar?
Lagt er til að hafinn verði undirbúningur að rafvæðingu á umsóknarferli um skólaþjónustu þar sem ferlið verður endurskoðað í heild sinni út frá þörfum notenda. Markmið tillögunnar er að auðvelda aðgengi skóla og foreldra að skólaþjónustu þjónustumiðstöðva og að einfalda samskipti bæði skóla og foreldra barna við skólaþjónustuna. Verkerlar verði samræmdir í skólaþjónustunni þannig að hún sé sambærileg um alla borg. Sérstök verkefnisstjórn hefur yfirumsjón með ferlinu.
Hefur verið hugað að aðgerðum við undirbúning tillögunnar til þess að stuðla að jafnrétti? Ef já, lýsið.
Um er að ræða breytingu á ferlum og aðgengi að þjónustu út frá þörfum notenda. Breytingarnar munu gagnast öllum kynjum jafnt, sem og hópum í viðkvæmri stöðu. Sérstaklega er horft til þess hvernig hægt er að gera aðgengið einfaldara fyrir fjölskyldur af erlendum uppruna og hvort einhverjar hindranir séu þar á vegi sem þarf að ryðja burt. Það er staðreynd skv. lykiltölum að fleiri drengir eru á biðlista eftir skólaþjónustu eða um 60% á móti 40% stúlkna.
Hvaða hópa snertir tillagan?
Tillagan snertir grunnskólabörn og fjölskyldur þeirra, starfsmenn grunnskóla og starfsmenn skólaþjónustu á þjónustumiðstöðvum.
Hvernig hefur tillagan áhrif á stöðu kynjanna og jaðarsetta hópa? Rökstyðjið.
Tillagan miðar að því að bæta þjónustu við grunnskólabörn og foreldra þeirra út frá þörfum þeirra. Þjónustan er veitt notendum skólaþjónustu jafnt, óháð kyni. Sérstaklega verður skoðað hvort einhverjar hindranir séu á aðgengi hópa í viðkvæmri stöðu, s.s. fyrir börn af erlendum uppruna.
Er talin vera þörf á jafnréttismati á tillögunni?¹
Nei, ekki er talin vera þörf á jafnréttismati á tillögunni.

¹ Jafnréttismat felur í sér ítarlega kortlagningu á stöðu kynjanna og jaðarsettra hópa á viðkomandi sviði og greiningu á því hvernig tillagan getur aukið jafnrétti og/eða tryggt réttindi þeirra. Jafnréttismat tekur mið af mannréttindastefnu Reykjavíkurborgar, lögum um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla nr. 10 frá 2008 og Evrópusáttmála um jafna stöðu kvenna og karla í sveitarfélögum og héruðum samþykktum í borgarstjórn 20. október 2009.

Númer skjals:	FMS-EBL-029
Skjalalykill:	02.01 Fjárhagsáætlun
Útgáfa:	1
Útgáfudags:	13.07.2018
Síðast rýnt / næst rýnt:	2018 / 2019
Ábyrgðarmaður:	Deildarstjóri áætlunar og greiningar

FMS-EBL-029 Jafnréttisskimun

Tilgangur jafnréttisskimmunar:

Með jafnréttisskimun er tekið saman með einföldum hætti mat á áhrifum tillögunnar/verkefnisins á jafnrétti kynjanna og/eða jaðarsetta hópa í samræmi við stefnu Reykjavíkurborgar um kynjaða fjárhags- og starfsáætlun. Jafnréttisskimunin styður við ákvarðanatöku stjórnenda og kjörinna fulltrúa og forgangsröðun um ráðstöfun fjármuna. Fáir tillagan áframhaldandi brautargengi, er gert ráð fyrir að hún fari í jafnréttismat hafi hún jafnréttisáhrif.

Upplýsingar um verkefnið/tillöguna:

Dagsetning:	03.06.2021
Svið:	Velferðarsvið og skóla- og frístundasvið
Unnið af:	Aðalbjörg Dísa Guðjónsdóttir/Dís Sigurgeirsdóttir
Verkefni/tillaga:	Tillaga um innleiðingu árangursmats á sértækum stuðningi við börn og fjölskyldur.
Þjónustubáttur:	
Stofnun/kostn.st.:	
Fjárhæð:	Er innan fjárhagsramma velferðarsviðs og skóla- og frístundasviðs við mótun tillagnanna. Taka þarf tillit hvort tillagan krefst viðbótarfjármagns eftir að verkefnisstjórn hefur mótað tillögur um verklag og framkvæmd.
Annað:	

Jafnréttisskimun:

Hver er tillagan og hvert er markmið hennar?
Tillagan lýtur að því að skóla- og frístundasvið og velferðarsvið sjái til þess að fram fari faglegt mat á árangri af sérkennslu, sértækum stuðningi í skóla- og frístundastarfi, skólalþjónustu og þjónustu velferðarsviðs við börn og fjölskyldur. Með rýningu á reglubundnu stöðumati skólanna á læsi, félagsfærni og líðan er hægt að bregðast sérstaklega við þjónustubörfum þeirra barna sem þarfnast stuðnings og þjónustu. Lögð verði áhersla á að rökstyðja val á stuðningsaðferðum með vísan til gagna með það fyrir augum að þær skili sér í bættri líðan, læsi og/eða félagsfærni. Lagt verði mat á árangur stuðnings með reglulegum hlutlægum mælingum til að greina hvort stuðningur hafi leitt til bættrar stöðu barna og ef ekki að greina og innleiða helstu tækifæri til úrbóta. Mælaborð farsældar barna verði nýtt til að meta almenna stöðu barna og þar með heildarstarf sveitarfélagsins m.t.t. farsældar barna. Verkefnisstjórn hefur umsjón með verkefninu og mun leggja fram tillögur að útfærslu eigi síðar en í upphafi árs 2022.
Hefur verið hugað að aðgerðum við undirbúning tillögunnar til þess að stuðla að jafnrétti? Ef já, lýsið.
Sértækur stuðningur er veittur börnum af öllum kynjum. Með matinu fást upplýsingar þar sem hægt er að greina árangur niður á kyn sem gefur tækifæri til að aukins jafnréttis í þjónustu við börn af öllum kynjum.
Hvaða hópa snertir tillagan?
Tillagan snertir notendur þjónustu hjá velferðarsviði og skóla- og frístundasviði, þ.e. börn á leik- og grunnskólaaldri og fjölskyldur þeirra. Tillagan snertir líka þá starfsmenn sem veita þjónustuna.
Hvernig hefur tillagan áhrif á stöðu kynjanna og jaðarsetta hópa? Rökstyðjið.
Tillagan miðar að því að bæta þjónustu við börn og foreldra og er til þess fallin að hafa jákvæð áhrif á þann hóp. Þjónustan er veitt notendum jafnt óháð kyni.
Er talin vera þörf á jafnréttismati á tillögunni?¹
Nei, ekki er talin vera þörf á jafnréttismati á tillögunni.

¹ Jafnréttismat felur í sér ítarlega kortlagningu á stöðu kynjanna og jaðarsettra hópa á viðkomandi sviði og greiningu á því hvernig tillagan getur aukið jafnrétti og/eða tryggt réttindi þeirra. Jafnréttismat tekur mið af mannréttindastefnu Reykjavíkurborgar, lögum um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla nr. 10 frá 2008 og Evrópusáttmála um jafna stöðu kvenna og karla í sveitarfélögum og héruðum samþykktum í borgarstjórn 20. október 2009.

Númer skjals:	FMS-EBL-029
Skjalalykill:	02.01 Fjárhagsáætlun
Útgáfa:	1
Útgáfudags:	13.07.2018
Síðast rýnt / næst rýnt:	2018 / 2019
Ábyrgðarmaður:	Deildarstjóri áætlunar og greiningar

FMS-EBL-029 Jafnréttisskimun

Tilgangur jafnréttisskimmunar:

Með jafnréttisskimun er tekið saman með einföldum hætti mat á áhrifum tillögunnar/verkefnisins á jafnrétti kynjanna og/eða jaðarsetta hópa í samræmi við stefnu Reykjavíkurborgar um kynjaða fjárhags- og starfsáætlun. Jafnréttisskimunin styður við ákvarðanatöku stjórnenda og kjörinna fulltrúa og forgangsröðun um ráðstöfun fjármuna. Fáir tillagan áframhaldandi brautargengi, er gert ráð fyrir að hún fari í jafnréttismat hafi hún jafnréttisáhrif.

Upplýsingar um verkefnið/tillöguna:

Dagsetning:	03.06.2021
Svið:	Velferðarsvið og skóla- og frístundasvið
Unnið af:	Aðalbjörg Dís Guðjónsdóttir/Dís Sigurgeirsdóttir
Verkefni/tillaga:	Tillaga um verkefnisstjórn undirbúnings aðgerða vegna væntanlegrar löggjafar um farsæld barna
Þjónustubáttur:	
Stofnun/kostn.st.:	
Fjárhæð:	Er innan fjárhagsramma velferðarsviðs og skóla- og frístundasviðs.
Annað:	

Jafnréttisskimun:

Hver er tillagan og hvert er markmið hennar?

Tillagan lýtur að því að verkefnisstjórn verði sett á laggirnar sem undirbúi Reykjavíkurborg fyrir nýja löggjöf um farsæld barna. Formaður verkefnisstjórnar verði skipaður til ársloka 2022. Formaður verkefnisstjórnar verði jafnframt faglegur leiðtogi skólaþjónustu þjónustumiðstöðva eins og hún er í núverandi mynd og heyrir undir skrifstofustjóra á velferðarsviði en verður staðsettur á skrifstofu skóla- og frístundasviðs. Í verkefnisstjórn eiga sæti fulltrúar frá skóla- og frístundasviði og velferðarsviði. Hópurinn skilar áfangaskýrslum til sviðsstjóra beggja sviða og vinnur þétt með þeim að þeim breytingum sem þurfa að eiga sér stað í tengslum við nýja löggjöf.

Hefur verið hugað að aðgerðum við undirbúning tillögunnar til þess að stuðla að jafnrétti? Ef já, lýsið.

Verkefnisstjórnin fær erindisbréf þar sem farið verður yfir verkefni hennar og bent á mikilvægi jafnréttis í skipan hópsins og vinnu hans.

Hvaða hópa snertir tillagan?

Tillagan snertir starfsmenn hjá velferðarsviði og skóla- og frístundasviði, auk barna á leik- og grunnskólaaldri og fjölskyldur þeirra.

Hvernig hefur tillagan áhrif á stöðu kynjanna og jaðarsetta hópa? Rökstyðjið.

Tillagan miðar að því að bæta þjónustu við börn og foreldra og er til þess fallin að hafa jákvæð áhrif á þann hóp. Þjónustan er veitt notendum jafnt óháð kyni. Verkefnisstjórn skal leggja á það áherslu í vinnu sinni að fá álit foreldra, barna og ungmenna á verkefninu.

Er talin vera þörf á jafnréttismati á tillögunni?¹

Nei, ekki er talin vera þörf á jafnréttismati á tillögunni.

¹ Jafnréttismat felur í sér ítarlega kortlagningu á stöðu kynjanna og jaðarsettra hópa á viðkomandi sviði og greiningu á því hvernig tillagan getur aukið jafnrétti og/eða tryggt réttindi þeirra. Jafnréttismat tekur mið af mannréttindastefnu Reykjavíkurborgar, lögum um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla nr. 10 frá 2008 og Evrópusáttmála um jafna stöðu kvenna og karla í sveitarfélögum og héruðum samþykktum í borgarstjórn 20. október 2009.